

Maturitná skúška 2013

**Správa
o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti
maturitnej skúšky**

z anglického jazyka úroveň B1

PaedDr. Miroslava Mišová

Bratislava 2013

Obsah

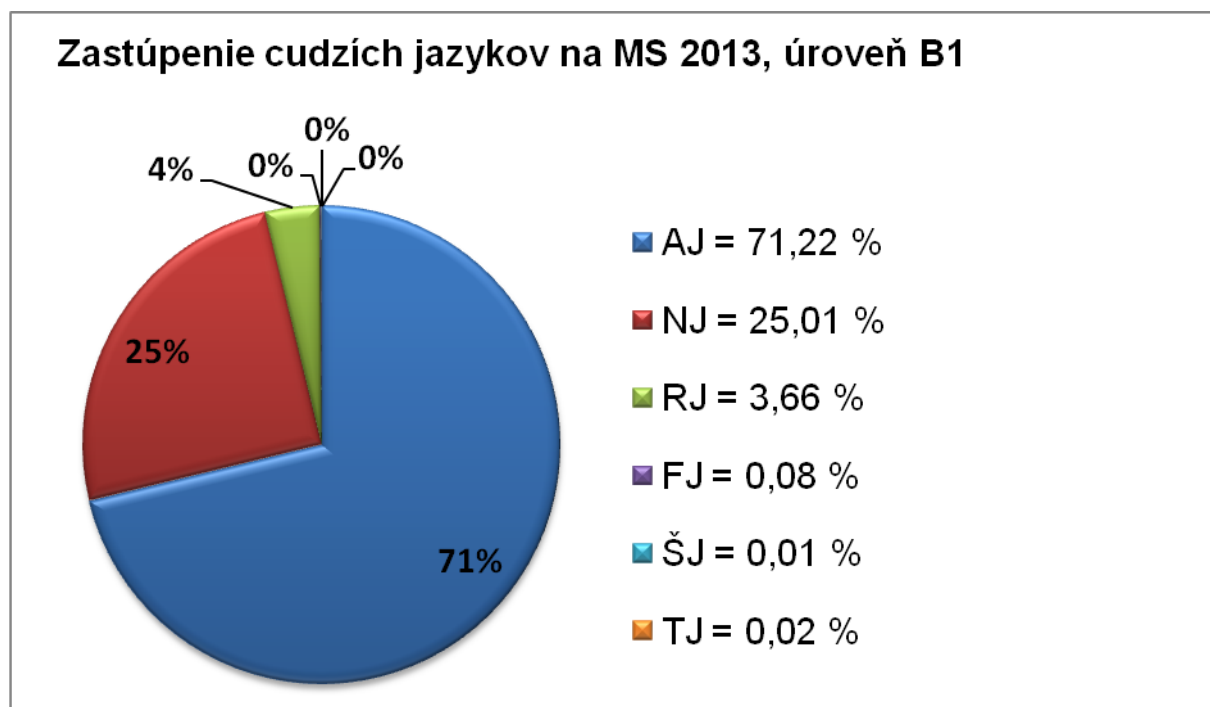
POUŽITÉ SKRATKY A POJMY	3
ÚVOD	4
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	6
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	9
Všeobecné výsledky.....	9
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy	10
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa	12
Rozdiely vo výsledkoch podľa veľkosti školy	13
Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia.....	14
Rozdiely vo výsledkoch podľa známky.....	15
Rozdiely vo výsledkoch podľa vyučovacieho jazyka	16
Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %	17
Prepojenie úspešnosti a percentilu	17
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností.....	18
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z AJ ÚROVEŇ B1	22
Charakteristiky položiek	23
Obťažnosť položky	23
Citlivosť – diskriminačná sila položky	26
Distribúcia úspešnosti a citlivosť	27
Neriešenosť	27
Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu	27
Analýza položiek testu EČ MS z AJ úroveň B1, 2013.....	30
1. časť: <i>Listening</i> – obsahová analýza položiek.....	32
2. časť: <i>Language in Use</i> – obsahová analýza položiek	36
3. časť: <i>Reading</i> – obsahová analýza položiek.....	38
4 VYHODNOTENIE PFIČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	42
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE	45
LITERATÚRA	47

Použité skratky a pojmy

NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
MS	maturitná skúška
AJ	anglický jazyk
EČ	externá časť (maturitnej skúšky)
IČ	interná časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	písomná forma internej časti
ÚFIČ	ústna forma internej časti
SERR	Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky vydaný Radou Európy
SOŠ	stredná odborná škola
GYM	gymnázium
BA	Bratislavský (kraj)
BB	Banskobystrický (kraj)
KE	Košický (kraj)
NR	Nitriansky (kraj)
PO	Prešovský (kraj)
TN	Trenčiansky (kraj)
TT	Trnavský (kraj)
ZA	Žilinský (kraj)
P	percentuálny podiel žiakov
N	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
np	národný priemer
A12B1	označenie testu z anglického jazyka úroveň B1
Sig.	signifikancia, štatistická významnosť
P.Bis.	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre

Úvod

Dňa 13. marca 2013 sa konala externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka (AJ) úroveň B1. Test z AJ úroveň B1 riešilo 25 491 žiakov z 504 škôl, čo predstavovalo 71,2 % všetkých maturantov maturujúcich z cudzích jazykov na úrovni B1. Z toho bolo 14 žiakov gymnázií (dobrovoľná maturitná skúška) a 25 477 žiakov SOŠ a konzervatórií.

Obr. 1 Zastúpenie cudzích jazykov na MS 2013 – úroveň B1

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 55,3 %. Celkovo žiaci najlepšie zvládli časť počúvanie s porozumením (61,3 %), následne čítanie s porozumením (53,0 %) a najnižšiu úspešnosť dosiahli v časti gramatika a lexika (51,6 %). Úspešnosť viac ako 33 % nedosiahlo 3 849 žiakov, čo je 15,1 % maturantov z anglického jazyka na tejto úrovni.

Na základe platnej legislatívy všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2.

V zmysle vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 319/2008 Z. z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka v znení neskorších predpisov mohla byť žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, uznaná náhrada maturitnej skúšky.

V školskom roku 2012/2013 na základe platného znenia vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách nadobudla účinnosť zmena v hodnotení úspešného zvládnutia maturitnej skúšky. Žiak úspešne vykoná

maturitnú skúšku z predmetu, ktorý má EČ MS a PFIČ MS, ak jeho hodnotenie z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky:

- a) nie je horšie ako stupeň prospechu 3 – dobrý a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov alebo v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov, alebo
- b) je stupeň prospechu 4 – dostatočný a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov a súčasne v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS). Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky žiakov z celého Slovenska.

Cieľom našej správy je vyhodnotiť a zdokladovať korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z AJ úroveň B1* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na vyhodnotenie kvality testu a odhalenie kritických položiek. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov. V tejto časti taktiež navrhujeme možné postupy, ktoré môžu pomôcť skvalitneniu vyučovacieho procesu na hodinách anglického jazyka, a preto by mohli byť vhodnou inšpiráciou pre učiteľov na stredných školách.

V štvrtej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu PFIČ MS z anglického jazyka úroveň B1 a prezentujeme jej výsledky v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých častiach podľa platných kritérií hodnotenia pre šk. rok 2012/2013.

V Závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, identifikujeme prípadné nedostatky v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov a v neposlednom rade podávame odporúčania do praxe. Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania. Variant vyhodnoteného testu (6117) a *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk.

1 Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1 trvá 100 minút a obsahuje 60 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Test pozostáva z troch častí:

- počúvanie s porozumením,
- gramatika a lexika,
- čítanie s porozumením.

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá maturitný test úrovne B1 úrovni B1 *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* (SERR) vydaného Radou Európy a je určený maturantom stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z cudzieho jazyka.

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v týchto zručnostiach: počúvanie a čítanie s porozumením, lingvistická kompetencia. Test sa skladá z úloh s výberom odpovede (ÚVO) a z úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO).

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky (tri nahrávky rôznej dĺžky), sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli informáciám v hovorenom prejave v anglickom jazyku. V rámci tejto časti testu sa preveruje najmä: celkové porozumenie textu, porozumenie hlavnej myšlienke, podstatným informáciám, špecifickým a dôležitým detailom, porozumenie a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov, rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na riešení tejto časti testu majú žiaci približne 30 minút. Žiak si vypočuje každý text dvakrát. Na prečítanie každej úlohy má žiak dve minúty. Na dokončenie práce na úlohách v rámci jednej časti má žiak 1 minútu (úroveň B1). Texty na počúvanie sú nahrané hovoriacimi, pre ktorých je daný cudzí jazyk rodným jazykom alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2 SERR), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, výslovnosť majú zreteľnú, tempo reči primerané. V textoch nie sú slangové, špecifické a málo frekventované technické výrazy, nahrávka je bez sprievodných rušivých zvukov. Nahrávky zodpovedajú ústnemu jazykovému prejavu, tematicky sú blízke cieľovej skupine - programy so súčasnou problematikou, rozhlasové a televízne upútavky, správy, príbehy, spoločenský styk, inštrukcie, odkazy, reklamné texty, prednášky. Texty nahrávok teda obsahujú akékoľvek všeobecné témy, ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami a vzdelávacími štandardmi z anglického jazyka. V nahrávkach sú zastúpené texty monologického (napr.

rozprávanie, rozhlasové správy) aj dialogického charakteru (dialógy, konverzácia viacerých účastníkov – rozhovor, diskusia, interview).

V rámci tejto časti testu majú žiaci riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie či doplňovanie. Každá položka v rámci počúvania s porozumením má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. V tejto časti testu sa nehodnotia pravopisné chyby ale zohľadňuje sa obsahová správnosť odpovede.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z dvoch textov, sa nachádza 10 úloh s výberom odpovede a 10 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaná čas na riešenie tejto časti testu je 25 minút. Texty obsahujú všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote (diskusie, polemické články, reportáže, opisy, rozprávania, príbehy, populárno-náučné texty a ich zdrojmi sú denníky, časopisy, beletria, reklamné texty, brožúry, internet, atď.), ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami z anglického jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty v tejto časti testu môžeme teda charakterizovať ako autentické, didakticky upravené pre danú úroveň alebo účelovo zostavené texty na primeranej úrovni náročnosti. Jazykové štruktúry a slovná zásoba v týchto textoch zodpovedajú danej úrovni (B1 SERR). Rozsah všetkých textov spolu pre úroveň B1 je približne 600 – 800 slov.

V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby v rozsahu cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka a ich správne použitie v kontexte. Cieľom je tiež preveriť, či je žiak schopný vhodne a správne doplniť do textu chýbajúce slovo, použiť správnu gramatickú konštrukciu v kontexte či už na základe výberu z viacerých možností, alebo prostredníctvom uplatnenia produktívneho ovládania gramatiky a lexiky v súlade s komunikačnou úrovňou B1. Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. Pri oprave sa vychádza z Kľúča správnych odpovedí. Pravopisné a gramatické chyby v tejto časti testu nie sú prípustné.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky rôznej dĺžky a náročnosti (rozsah všetkých textov spolu je približne 900 – 1000 slov) a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaná čas na riešenie tejto časti testu je 45 minút. Texty sú prevzaté z autentických materiálov, didakticky upravované pre úroveň B1. Texty nie sú zamerané len na problematiku každodenného života, ale využívané sú aj populárno-náučné texty, neobsahujú však odbornú vedeckú terminológiu (môže ísť o oznamy, opisy, rozhovory, súkromné aj úradné listy, inzeráty, ukážky zo súčasnej literatúry, novinové články, články z časopisov, kde zdrojom sú prevažne letáky, brožúrky, príručky, noviny, časopisy, internet a beletria). Témy vyberané do textov sú v súlade s cieľovými požiadavkami daného cudzieho jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty

neobsahujú slangové výrazy a dialektizmy, texty však obsahujú aj určité percento neznámej slovnej zásoby (overenie, či žiak dokáže odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu). Texty môžu byť doplnené vizuálnym materiálom (diagramy, tabuľky, obrázky). Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov.

Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede, či úlohy zamerané na priradovanie, ktoré si vyžadujú okrem iného aj prácu s logickou štruktúrou textu. Cieľom je teda preveriť schopnosť žiaka presne a efektívne čítať rôzne texty v anglickom jazyku, porozumieť im a získať z nich informácie potrebné na splnenie úloh. Preveruje sa globálne porozumenie, selektívne porozumenie, detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie štruktúry textu, rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Spolu sa teda v teste nachádza 36 úloh s výberom odpovede a 24 úloh s krátkou odpoveďou. Testy boli vypracované s prihliadnutím na hodinovú dotáciu v danom predmete a korešpondujú s *Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka pre úroveň B1*. Boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Testovanie prebehlo na všetkých školách 13. marca 2013 a svoje odpovede zapisovali žiaci do samoprepisovacích odpoveďových hárkov (OH). Kópiu OH overil žiak podpisom, originál podpísali po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované v školách.

Hodnotenie riešení otvorených úloh s krátkou odpoveďou vykonávali hodnotitelia pod externým dozorom podľa centrálne vypracovaných pokynov. Originály všetkých typov odpoveďových hárkov boli zaslané na centrálnu spracovateľňu, následne boli skenované, automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v SPSS softvéri.

2 Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Všeobecné výsledky

Štatistické hodnoty v tabuľke 1 reprezentujú psychometrické charakteristiky testu, ktoré nám dávajú podklad k interpretácii vlastností testu.

Úspešnosť žiaka je definovaná ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak odpovedal správne z celkového počtu bodov, ktoré mohol v teste získať. Hodnota *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a hodnota *Minimum* minimálnu hodnotu úspešnosti, teda najnižší počet percent, ktorý dosiahol niektorý z testovaných žiakov. V teste EČ MS 2013 z anglického jazyka bolo dosiahnuté maximum 100 %, ktoré dosiahli 10 žiaci, a minimum 0 %, ktoré dosiahol 1 žiak.

Úspešnosť definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal z celkového počtu bodov, ktoré mohol v teste získať. Aritmetický priemer úspešností všetkých žiakov riešiacich test je priemerná úspešnosť (národný priemer). Celková priemerná úspešnosť v teste z anglického jazyka úroveň B1 bola **55,3 %**.

Štandardná odchýlka (19,7) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, vyjadruje teda priemer nameraných odchýlok úspešností všetkých žiakov od priemernej úspešnosti. Čím je jej hodnota väčšia, tým väčšie sú rozdiely vo výkonoch žiakov.

Štandardná chyba priemernej úspešnosti určuje presnosť vypočítania priemernej úspešnosti. Čím je hodnota štandardnej chyby priemernej úspešnosti menšia, tým presnejšie charakterizuje priemer testovaných populáciu. V teste EČ MS 2013 z anglického jazyka má hodnotu 0,1.

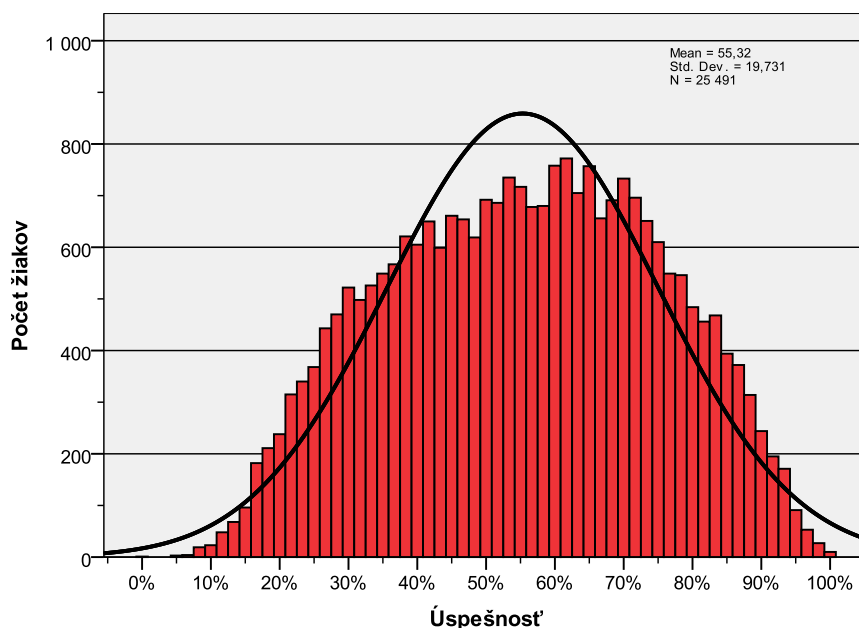
Cronbachovo alfa je koeficient reliability testu. Reliabilita testu (spoľahlivosť merania) určuje, do akej miery sa podarilo v teste vylúčiť vplyv náhodnosti, či by testovaní žiaci dosiahli rovnaké alebo podobné výsledky pri opakovanom testovaní podobnými úlohami. Spoľahlivosť merania sa vyjadruje hodnotami 0 až 1. Čím je hodnota bližšia k 1, tým je hodnota spoľahlivosti merania testom lepšia. Hodnota reliability v teste z anglického jazyka úrovne B1 bola $\alpha = 0,922$, čo predstavuje vysokú spoľahlivosť merania.

Štandardná chyba merania je ukazovateľom presnosti merania. Čím je hodnota štandardnej chyby merania pre úspešnosť (5,5) menšia, tým presnejšie je určený bodový odhad individuálneho výsledku žiaka.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu

Anglický jazyk úroveň B1 2013 psychometrické charakteristiky testu	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	25488	25491	25491	25491
Maximum	100,0	100,0	100,0	100,0
Minimum	,0	,0	,0	,0
Priemer	61,3	51,6	53,0	55,3
Štandardná odchýlka	22,4	21,1	24,9	19,7
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,1	,1	,2	,1
Cronbachovo alfa	,824	,800	,865	,922
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,4	9,5	9,1	5,5

Anglický jazyk úroveň B1 2013 - histogram úspešnosti

Obr. 2 Výsledný histogram úspešnosti

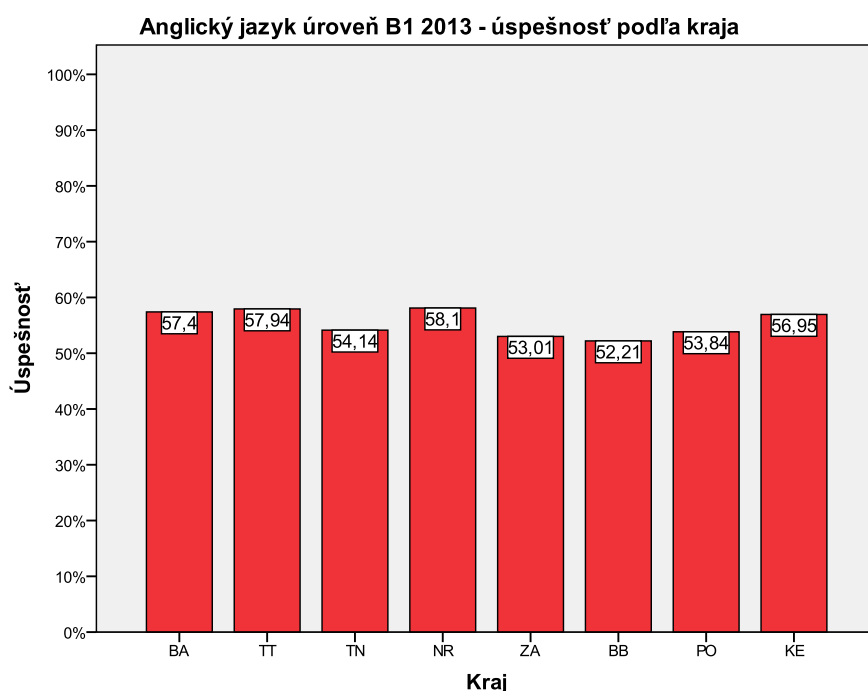
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy

Vzhľadom na platnú legislatívu, ktorá stanovuje podmienku, že všetci žiaci gymnázií maturujú z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2 a len žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka môžu vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2, test úroveň B1 písalo len 14 žiakov (0,1 %) gymnázií, ktorým bola v povinnom cudzom jazyku uznaná náhrada a testu EČ MS z anglického jazyka sa zúčastnili v rámci prihlásenia sa na testovanie z dobrovoľného predmetu. Podiel žiakov SOŠ a konzervatórií bol teda

v testovanej populácii úrovne B1 99,9 %, preto je národný priemer určovaný predovšetkým týmito žiakmi. Z daného dôvodu je porovnávanie jednotlivých skupín žiakov podľa druhu školy s národným priemerom a medzi sebou irelevantné.

Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Úspešnosť žiakov vo všetkých krajoch bola porovnateľná s národným priemerom. Rozdiely v úspešnosti podľa krajov znázorňuje obr. 3. Najvyššiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci Nitrianskeho kraja a najnižšiu žiaci Banskobystrického kraja. Tabuľka 2 uvádza aj hodnoty vecnej signifikancie porovnávajúc výsledky jednotlivých krajov s národným priemerom.

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja

Tab. 2 Úspešnosť podľa kraja v porovnaní s národným priemerom

Národný priemer 55,3%								
Kraj	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Sig.	0,107	0,129	0,056	,143	0,119	0,152	0,076	0,086

Štatistická významnosť (signifikancia) určuje mieru zhody alebo rozdielnosti dvoch porovnávaných skupín súboru, napríklad priemerných úspešností. Keďže štatistická významnosť sa preukáže už pri malých rozdieloch medzi úspešnosťami skupín, pre potreby pedagogických výskumov je vhodnejšia vecná významnosť (signifikancia) rozdielov priemerných úspešností, ktorá aj pri veľkých súboroch zohľadňuje počet žiakov v jednotlivých porovnávaných skupinách. Škála koeficientu vecnej signifikancie sa pohybuje v rozpätí od 0

až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Mieru zhody alebo rozdielnosti porovnávaných skupín podľa vecnej významnosti vyjadruje stupnica v nasledujúcej tabuľke. Pre účely našej správy, považujeme za vecne významné len tie hodnoty, ktoré dosiahli aspoň miernu mieru vecnej významnosti (od 0,21).

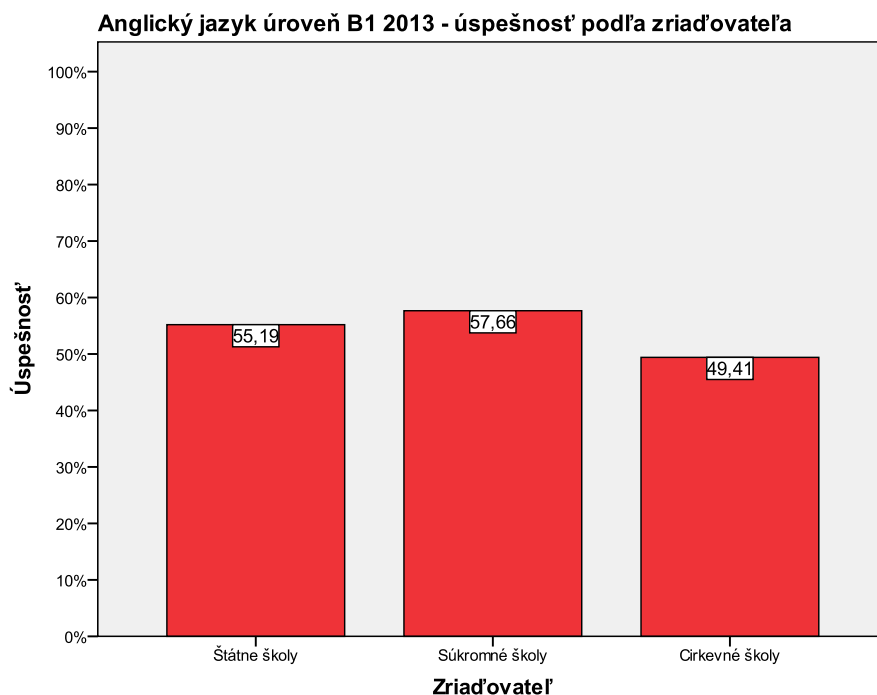
Tab. 3 Klasifikácia miery vecnej významnosti

Hodnota vecnej významnosti r	Miera významnosti
0,00 – 0,10	žiadna
0,11 – 0,20	veľmi mierna
0,21 – 0,30	mierna
0,31 – 0,50	stredná
0,51 – 1,00	silná, veľmi silná až úplná

Úspešnosť žiakov bola vo všetkých krajoch porovnateľná s národným priemerom.

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Ako vidno z obr. 4, najlepšie výsledky dosiahli žiaci súkromných škôl (57,7 %), žiaci štátnych škôl dosiahli priemernú úspešnosť 55,2 % a najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali v prípade cirkevných škôl (49,4 %). Tabuľka 4 uvádza aj hodnoty vecnej signifikancie porovnávajúc výsledky škôl podľa zriaďovateľa s národným priemerom.

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Tab. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa v porovnaní s národným priemerom

Národný priemer 55,3%			
zriaďovateľ	štátne školy	súkromné školy	cirkevné školy
Sig.	0,005	0,123	0,324

Štátne školy tvoria výraznú väčšinu v súbore delenom podľa zriaďovateľa (87 %), preto sa ani signifikantnosť rozdielu priemernej úspešnosti a národného priemeru neprejavila. Žiaci cirkevných škôl dosiahli horšie výsledky od národného priemeru na úrovni strednej vecnej významnosti.

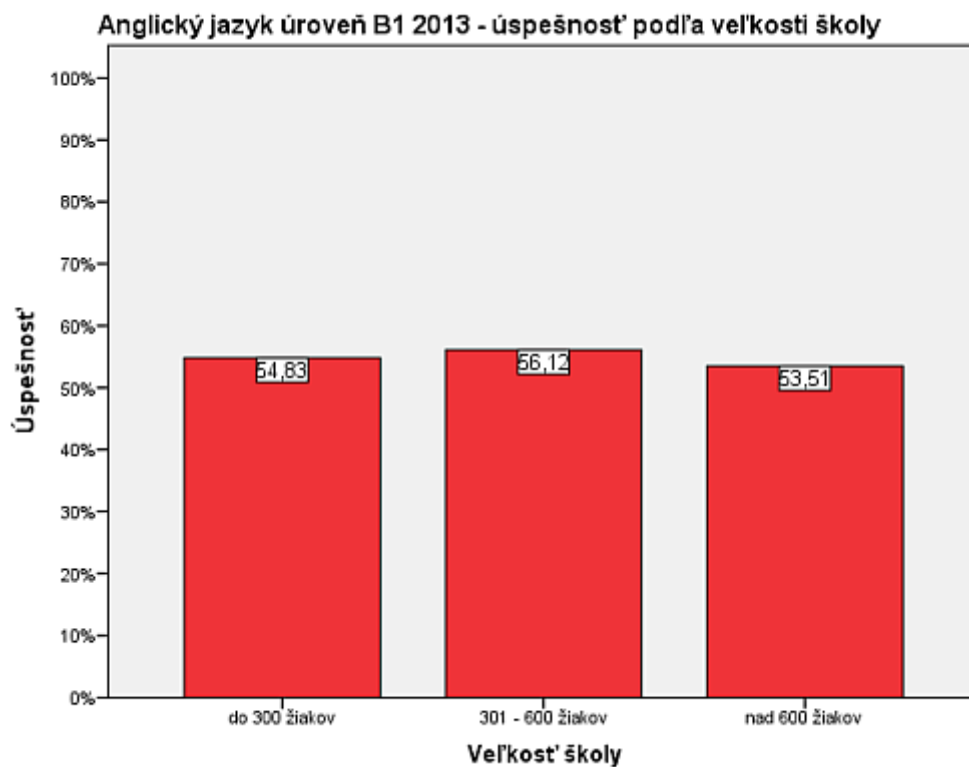
Z porovnania priemernej úspešnosti žiakov v teste z AJ úroveň B1 v predchádzajúcich rokoch z pohľadu zriaďovateľa môžeme konštatovať, že štatisticky významné rozdiely medzi žiakmi cirkevných a súkromných škôl v teste z AJ úroveň B1 sa preukázali v rokoch 2009, 2010 a 2011. Od roku 2012 už všetci žiaci gymnázií písali testy z cudzích jazykov na úrovni B2, žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň mohli zvoliť. Táto zmena sa prejavila znížením celkovej priemernej úspešnosti žiakov v teste z AJ úroveň B1 a zmenšením rozdielov medzi školami jednotlivých zriaďovateľov.

Rozdiely vo výsledkoch podľa veľkosti školy

Školy boli rozdelené podľa počtu do troch kategórií – na školy s celkovým počtom žiakov do 300, školy s 301 – 600 žiakmi a školy nad 600 žiakov. Najvyššie percentuálne zastúpenie žiakov bolo zo škôl s 301 až 600 žiakmi – 56,3 %, 25,8 % žiakov bolo zo škôl do 300 žiakov a 17,9 % žiakov zo škôl nad 600 žiakov. Rozdiely v priemernej úspešnosti žiakov podľa veľkosti školy však neboli vecne významné. Jednotlivé typy škôl, kategorizované podľa ich veľkosti, tiež nevykazovali rozdiely oproti národnému priemeru. Zázornenie priemerných úspešností podľa školy nájdete v tabuľke 5 a obrázku 5.

Tab. 5 Úspešnosť podľa veľkosti školy

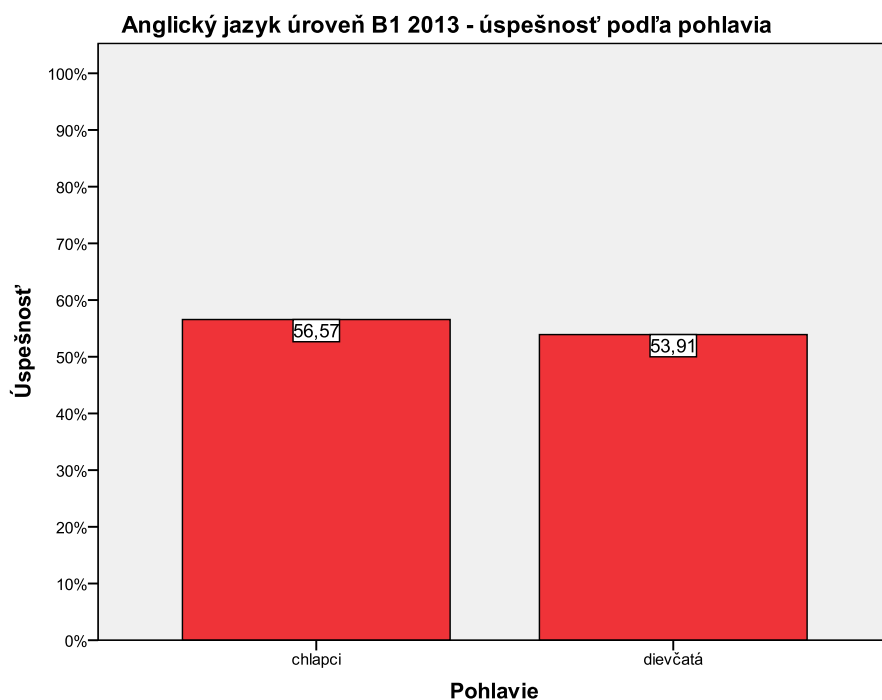
Národný priemer 55,3 %			
pohlavie	do 300 žiakov	301 – 600 žiakov	nad 600 žiakov
Sig.	,025	,042	,086
priemer (%)	54,8	56,1	53,5
% podiel	25,8	56,3	17,9

Obr. 5 Úspešnosť podľa veľkosti školy

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Výsledky chlapcov boli na úrovni výsledkov dievčat, nebol medzi nimi štatisticky významný rozdiel.

Obr. 6 Úspešnosť podľa pohlavia

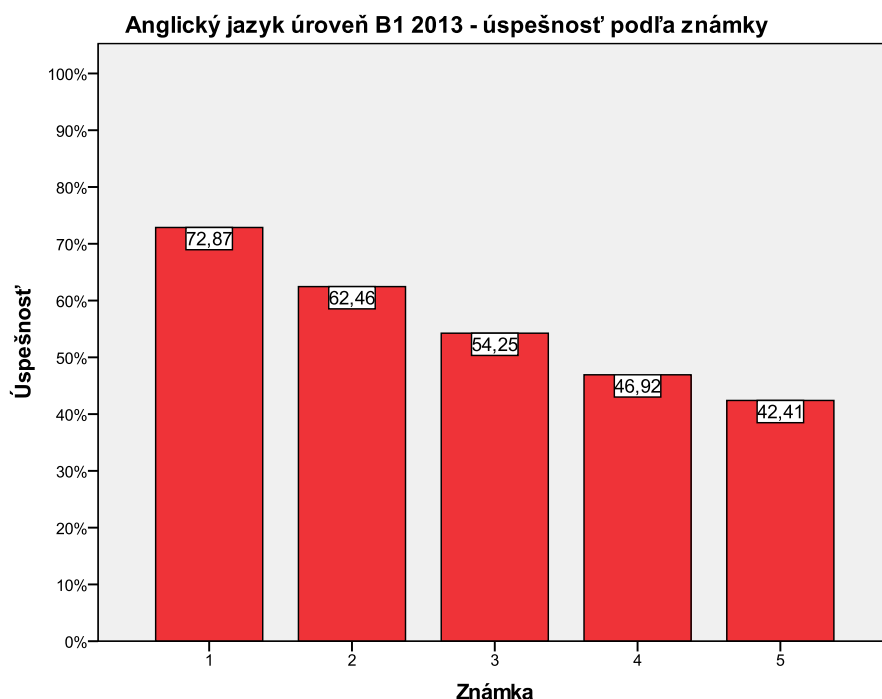
Tab. 6 Úspešnosť podľa pohlavia

Národný priemer 55,3 %			
pohlavie	chlapci	dievčatá	spolu
Sig.	0,064	0,071	-
priemer	56,57	53,91	55,3
% podiel	53,1	46,9	100

Výsledky chlapcov a dievčat sú porovnateľné s národným priemerom, hodnoty vecnej signifikancie nie sú významné.

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

Žiaci v záhlaví odpovedových hárkov uviedli známku z anglického jazyka na svojom poslednom vysvedčení. Priemerná známka z anglického jazyka u tých žiakov, ktorí ju uviedli na odpovedovom hárku, bola 2,96. Medzi známku a úspešnosťou v teste sme zistili silný vzťah. V testovanej populácii boli zastúpení v najväčšom pomere trojkári (33,9 %) a štvorkári (27,5 %), potom dvojkári (22,8 %) a jednotkári (10,1 %). Päťkárov bolo 5,7 %. Znamku neuviedlo 17 žiakov.

Obr. 7 Úspešnosť podľa známky

Na silnej úrovni vecnej signifikancie boli zaznamenané rozdiely medzi žiakmi hodnotenými jednotkou a štvorkou, resp. päťkou ($r_{1*4} = -0,544$; $r_{1*5} = -0,643$). Na strednej úrovni vecnej signifikancie boli zaznamenané rozdiely medzi žiakmi hodnotenými jednotkou a trojkárami ($r_{1*3} = -0,408$) a medzi dvojkárami a štvorkárami, resp. päťkárami ($r_{2*4} = -0,396$; $r_{2*5} = -0,410$).

Medzi jednotkármi a dvojkármi ($r_{1*2} = -0,268$), dvojkármi a trojkármi ($r_{2*3} = -0,221$), trojkármi a päťkármi ($r_{3*5} = -0,226$) sme identifikovali rozdiel na úrovni miernej vecnej signifikancie.

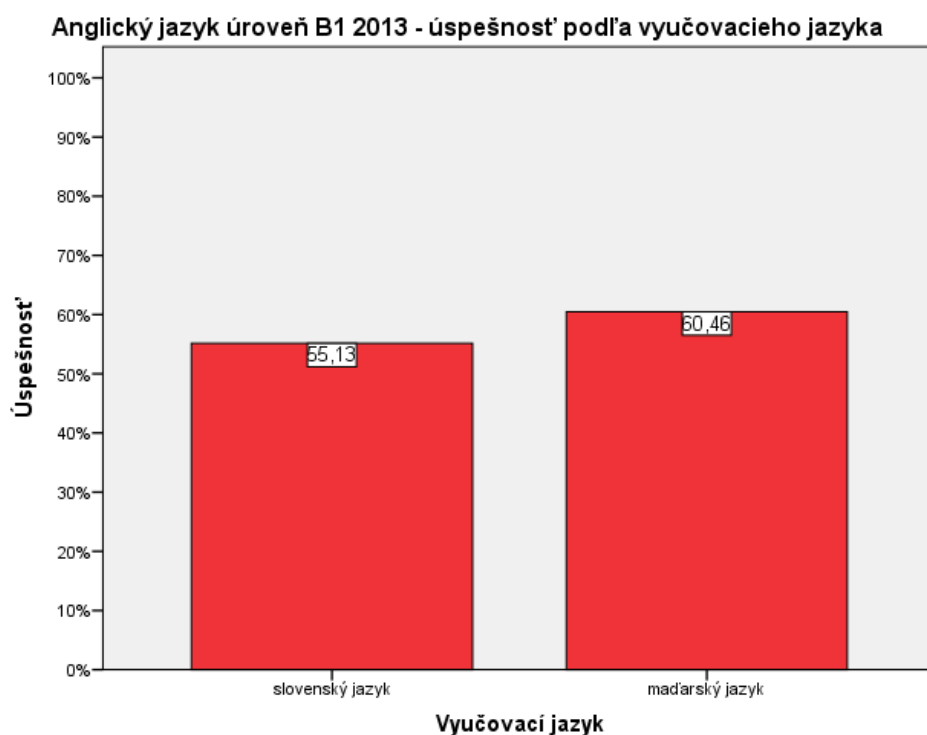
Od národného priemeru sa odlišovali najmä výsledky jednotkárov, a to na úrovni silnej vecnej signifikancie, výsledky dvojkárov oproti národnému priemeru sú na úrovni strednej vecnej signifikancie. Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej, resp. silnej vecnej signifikancie.

Tab. 7 Úspešnosť podľa známky

Národný priemer 55,3 %					
známka	1	2	3	4	5
Sig.	0,727	0,377	0,059	0,418	0,565

Rozdiely vo výsledkoch podľa vyučovacieho jazyka

Medzi priemernou úspešnosťou žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským bol rozdiel na úrovni strednej vecnej signifikancie. Žiaci zo škôl s vyučovacím jazykom slovenským tvorili viac ako 96,5 % vzorky, preto aj národný priemer je určovaný predovšetkým ich priemerom. Z tohto dôvodu nebudeme skúmať rozdiely oproti národnému priemeru podľa vyučovacieho jazyka.

Obr. 8 Úspešnosť podľa známky

Tab. 8 Úspešnosť podľa vyučovacieho jazyka

Národný priemer 55,3 %			
vyučovací jazyk	slovenský	maďarský	spolu
priemer (%)	63,0	66,5	63,2
% podiel žiakov	96,5	3,5	100

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Úspešnosť viac ako 33 %, ktorá je podmienkou zvládnutia testu EČ, nedosiahlo 3 849 z 25 491 žiakov, čo predstavovalo 15,1 % celkového počtu žiakov. V minulom školskom roku dosiahlo nedostatočnú úspešnosť 20,1 % žiakov z celkového počtu testovaných žiakov. Percentuálne rozdelenie počtu týchto žiakov podľa druhu školy uvádzame v tabuľke 9.

Tab. 9 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

		chlapci	dievčatá	spolu
Druh školy	GYM	,0%	,0%	,0%
	SOŠ a konzervatóriá	48,3%	51,7%	100,0%

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS vyjadrená v percentách zaokrúhlená na dve desatinné miesta sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil určuje percentuálne poradie žiaka v testovanej populácii. Dáva nám informáciu o tom koľko percent žiakov celého súboru dosiahlo horší výsledok ako individuálny žiak. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadríme hodnotou percentilu na stupnici od 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok.

Hodnotu úspešnosti žiaka vyjadrenú v percentách je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 10 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

Tab. 10 Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
,0	,0	1
5,0	,0	3
6,7	,0	4
8,3	,0	19
10,0	,1	23
11,7	,2	48
13,3	,4	68
15,0	,7	96
16,7	1,0	182
18,3	1,7	211
20,0	2,6	238
23,3	5,7	486
25,0	6,1	368
26,7	7,5	443
28,3	9,3	470
30,0	11,1	522
31,7	13,1	498
33,3	15,1	526
35,0	17,2	549
36,7	19,3	567
38,3	21,5	621
40,0	24,0	605
41,7	26,4	650
43,3	28,9	599
45,0	31,3	661
46,7	33,8	654
48,3	36,4	619
50,0	38,8	692
51,7	41,6	686

Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
53,3	44,2	735
55,0	47,1	717
56,7	49,9	678
58,3	52,6	680
60,0	55,3	758
61,7	58,2	772
63,3	61,3	705
65,0	64,0	757
66,7	67,0	656
68,3	69,6	691
70,0	72,3	733
71,7	75,2	696
73,3	77,9	651
75,0	80,4	610
76,7	82,8	549
78,3	85,0	546
80,0	87,1	484
81,7	89,0	456
83,3	90,8	468
85,0	92,7	394
86,7	94,2	372
88,3	95,7	314
90,0	96,9	244
91,7	97,9	195
93,3	98,6	171
95,0	99,3	91
96,7	99,6	53
98,3	99,9	27
100,0	100,0	10

Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

Najvyššiu úspešnosť v tomto školskom roku dosiahli žiaci v časti *Počúvanie s porozumením* (61,3 %), v časti *Čítanie s porozumením* dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 53,0 % a najnižšiu priemernú úspešnosť sme zaznamenali v časti *Gramatika a lexika* (51,6 %).

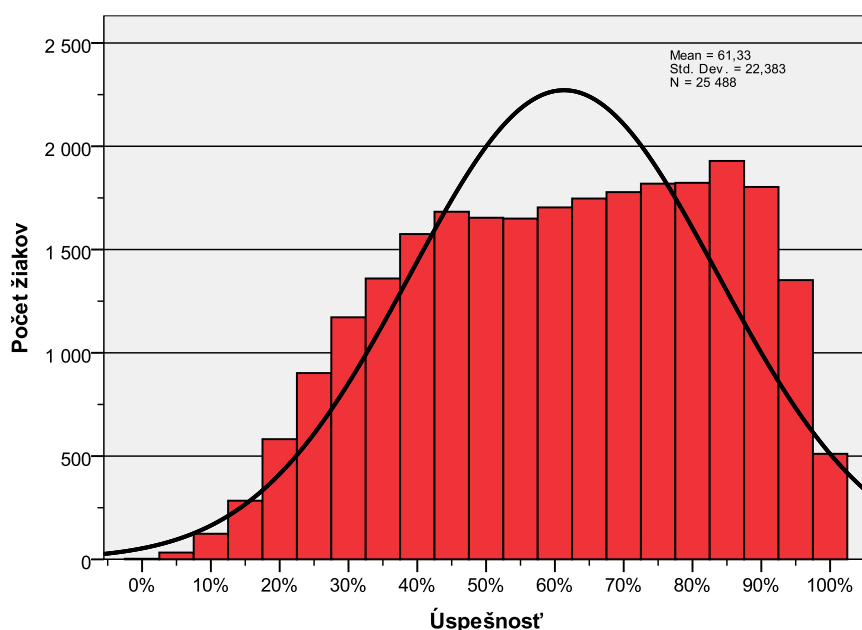
V časti *Počúvanie s porozumením* sa nedá globálne konštatovať, že by žiakom spôsoboval problémy len jeden konkrétny typ úloh. Najväčšie problémy v rámci počúvania s porozumením (miera úspešnosti riešenia od 25 – 50 %) sa dajú zhrnúť nasledovne.

Žiaci prevažne zlyhávali v riešení položiek, ktoré si vyžadovali zachytenie špecifických informácií obsahujúcich náročnejšiu slovnú zásobu. Problémy spôsobovalo aj riešenie

položiek zameraných na zachytenie informácií obsahujúcich slovnú zásobu založenú na hypero-hyponymických vzťahov (vnímanie prepojenosti slov, medzi ktorými existuje vzťah významovej nadradenosti/podradenosti, napr. *trees – a forest*) alebo náročnejšie synonymické výrazy (*neighbours – a couple next door*). Obťažnejšími boli aj položky zamerané na selekciu a pochopenie dvoch podstatných alebo špecifických informácií potrebných na riešenie zadanej úlohy.

V protiklade oveľa väčšiu úspešnosť riešenia (70 % – 83 %) dosiahli žiaci v tých položkách, kde stačilo zachytiť podstatné alebo špecifické informácie obsahujúce jednoduchú slovnú zásobu – synonymické vyjadrenia; informácie, ktoré boli explicitne uvedené v nahrávke v takom istom tvare slova, v akom sa nachádzali v zadaní úlohy, a teda si nevyžadovali hlbšiu analýzu či aplikáciu, ale stačilo pri nich len porozumenie (nižšie myšlienkové procesy). Žiaci preukázali aj dobré schopnosti pri abstrahovaní hlavnej myšlienky vypočutého a identifikovaní informácie, ktorá sa v nahrávke nenachádzala.

Anglický jazyk úroveň B1 2013 - histogram úspešnosti v časti počúvanie

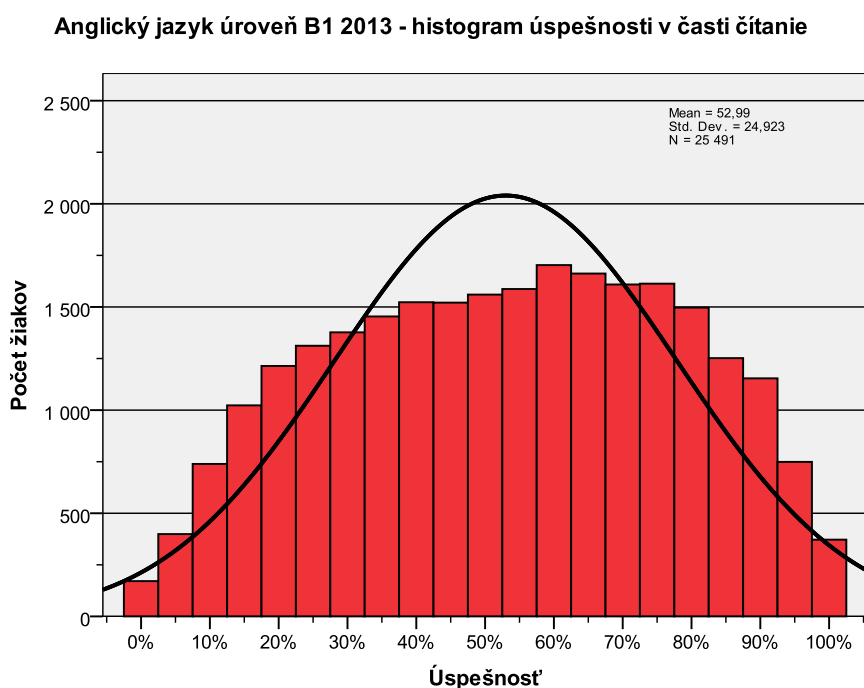

Obr. 9 Histogram úspešnosti v časti počúvanie

V časti *Čítanie s porozumením* v jednej tretine položiek nedosiahli žiaci priemernú úspešnosť nad 50 %. Z nich najproblematickejšie dopadli položky s krátkou odpoveďou vyžadujúce si doplnenie slov do zhrnutia textu. Úplne najťažšími boli pre študentov také zadania, v ktorých museli na základe viacerých informácií nasledujúcich v texte za sebou vyvodit' podstatnú informáciu a doplniť ju do zhrnutia textu.

Horšie riešenými boli aj niektoré položky na vyhľadávanie špecifickej informácie v texte – určovanie pravdivosti a nepravdivosti výrokov a hľadanie referencie v častiach textu, ktoré vyžadovali hlbšie pochopenie informácií, nielen ich lokalizovanie. Malú úspešnosť dosahovali žiaci aj v úlohách, ktoré boli formulované v zápore, čo si i v rodnom jazyku vyžaduje zapojenie aj vyšších myšlienkových operácií.

Na druhej strane sa ukázalo, že žiaci zvládli efektívne riešiť aj úlohy na určenie správnosti a nesprávnosti výrokov (tento typ úlohy obsahoval aj viaceré priemerne veľmi nízko riešené položky), avšak za predpokladu, že neobsahovali náročné jazykové výrazy. Vysoká úspešnosť (65 % – 72 %) bola dosiahnutá pri riešení položiek zameraných na prácu s logickou štruktúrou textu, pričom sa preverovala najmä orientácia v hlavnej štruktúre textu s využitím aplikácie receptívneho ovládania základných gramatických a lexikálnych poznatkov v kontexte. Žiaci zvládli aj produkciu krátkych odpovedí do zhrnutia textu za predpokladu, že si zadanie nevyžadovalo zapojenie vyšších myšlienkových operácií a prevažne stačilo informáciu lokalizovať, abstrahovať a správne použiť v podobne formulovanej vete.

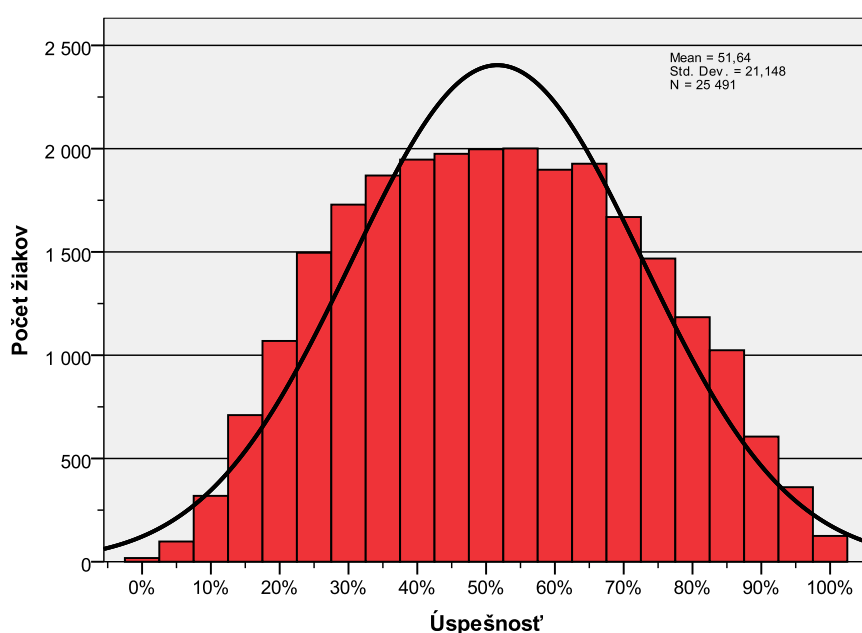
Obr. 10 Histogram úspešnosti v časti čítanie

V časti *Gramatika a lexika* sa ako najobťažnejšie ukázali položky (miera úspešnosti riešenia od 20 – 40 %) vyžadujúce si produkciu krátkej odpovede – dopĺňanie slov do kontextu a gramaticky či lexikálne náročnejšie položky s výberom odpovede. Problematickým sa ukázalo byť používanie vzťažných zámen, predprítomného času, použitie viacslovných

slovies (*multi-word verbs, phrasal verbs, prepositional verbs*) alebo i výber správnej lexikálnej jednotky so zreteľom aj na kontext.

Na druhej strane najúspešnejšie riešenými boli úlohy s výberom odpovede, ktoré obsahovali markantne jednoduchšiu gramatiku a lexiku, prípadne frekventované výrazy (úspešnosť riešenia 75 % - 90 %). Vzhľadom na skutočnosť, že žiaci majú obyčajne veľké problémy s produktívnym ovládaním jazyka, je zaujímavé, že medzi najúspešnejšie riešenými položkami sa objavili aj také, ktoré toto produktívne použitie jazyka preverovali (stále však išlo o položky preverujúce jednoduchšie gramatické a lexikálne prvky – napr. väzba *all five*, sloveso *can* a za ním nasledujúci neurčitok slovesa).

Anglický jazyk úroveň B1 2013 - histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 11 Histogram úspešnosti v časti gramatika a lexika

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z AJ úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1 je pripravovaný tímom odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B1*.

Tento test zaraďujeme medzi testy NR (*Norm Referenced*), teda testy relatívneho výkonu. Cieľom testu je vzájomne porovnať výsledky žiakov a zoradiť ich podľa dosiahnutej úspešnosti. NR testy musia nevyhnutne obsahovať položky s rôznym stupňom obťažnosti, aby rozlíšili žiakov. Opakom takýchto testov sú testy overovacie – CR (*Criterion Referenced*), označované ako testy absolútneho výkonu, ktorých cieľom je overiť, či si žiak osvojil určité poznatky a zručnosti, ktoré sú vopred stanovené ako podstatné. Výsledok žiaka sa neporovnáva s výsledkami iných žiakov, ale s vopred určenými kritériami. V týchto testoch by mal byť zastúpený každý tematický celok učiva, reprezentovaný dostatočným počtom úloh.

Na to, aby sme mohli výsledky testu EČ MS z anglického jazyka považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu NR testu.

V prvej fáze je potrebné preukázať porovnateľnosť variantov testu z anglického jazyka. Distribúcia týchto variantov medzi žiakmi bola takmer rovnaká. *Variant 6117* písalo 50,0 % žiakov, *variant 6516* písalo rovnaké percento žiakov. Priemerná úspešnosť v oboch variantoch bola porovnateľná. Reliabilita v jednotlivých častiach variantov testu bola porovnateľná.

Tab. 11 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Variant	N	Priemer
Úspešnosť	6117	12749	55,0
	6516	12739	55,6

Tab. 12 Reliabilita jednotlivých častí testu

Variant	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
6117	0,823	0,801	0,867	0,922
6516	0,825	0,799	0,864	0,922

Taktiež porovnateľná bola aj obťažnosť oboch variantov. Medzi zodpovedajúcimi si položkami vo variantoch neboli vecne významné rozdiely. Oba varianty môžeme považovať za ekvivalentné. Ďalšie analýzy sa budú vzťahovať k položkám variantu 6117.

Charakteristiky položiek

V tejto časti sa budeme venovať charakteristikám položiek, ako sú obťažnosť, citlivosť, nedosiahnutosť, vynechanosť, neriešenosť a korelácia medzi položkou a zvyškom testu, pričom urobíme analýzu vybraných položiek v súvislosti s týmito charakteristikami. Súhrnné charakteristiky položiek sú uvedené v tabuľkách 16 – 18. Problematické hodnoty sú farebne zvýraznené.

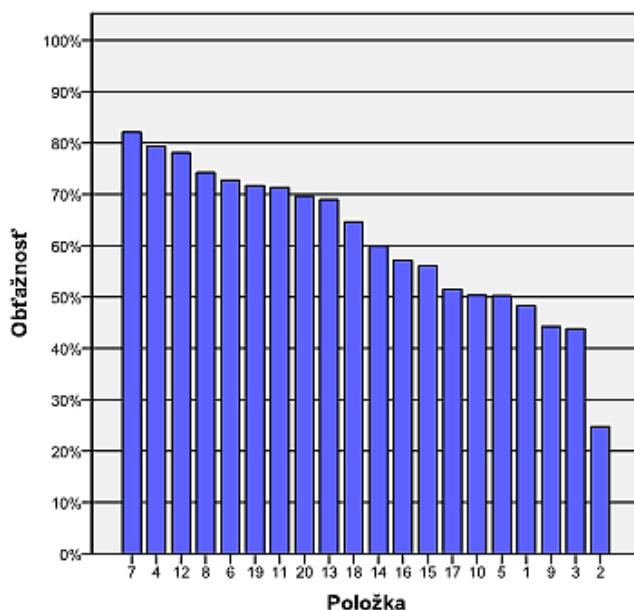
Obťažnosť položky je v našej správe chápaná ako percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %. Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 13 Klasifikácia položiek podľa obťažnosti

Hodnota obťažnosti v %	Obťažnosť položky
$\langle 0; 20 \rangle$	veľmi obťažná
$(20; 40)$	obťažná
$(40; 60)$	stredne obťažná (okolo 50,0 % optimálna)
$(60; 80)$	ľahká
$(80; 100)$	veľmi ľahká

Z obrázka č. 12 je vidno, že najobťažnejšia položka v časti *Počúvanie s porozumením* bola položka č. 2 (24,8 %). Najmenej obťažná bola pre žiakov položka č. 7 (82,1 %)

Anglický jazyk úroveň B1 2013, forma 6117 - časť počúvanie

Obr. 12 Graf obťažnosti položiek – počúvanie s porozumením, úroveň B1

Pozrieme sa na to, čo mohlo žiakom robiť problémy, prípadne čo žiakom išlo vynikajúco.

02. On Friday evenings, Nick and Chris eat their curry meal, which is .
 (A) prepared by Nick's wife (B) prepared by Nick
 (C) brought by their parents (D) brought by somebody else

Východiskový text nahrávky:

My 11-month-old-son is in bed by half past six and then I usually have a curry with my wife. There's a delivery place near us, so they will bring the curry to our place really quickly.

Položka č. 2 bola riešená s veľmi nízkou priemernou úspešnosťou. Správna odpoveď mala byť D, Mnohí žiaci označovali distraktor A za správnu odpoveď, s väčším výskytom sa objavovala aj možnosť C. Naopak, položka č. 7 bola pomerne dobre riešená. Najviac žiakov si volilo správnu odpoveď C, ojedinele sa žiaci pomýlili a vybrali si distraktor A alebo D.

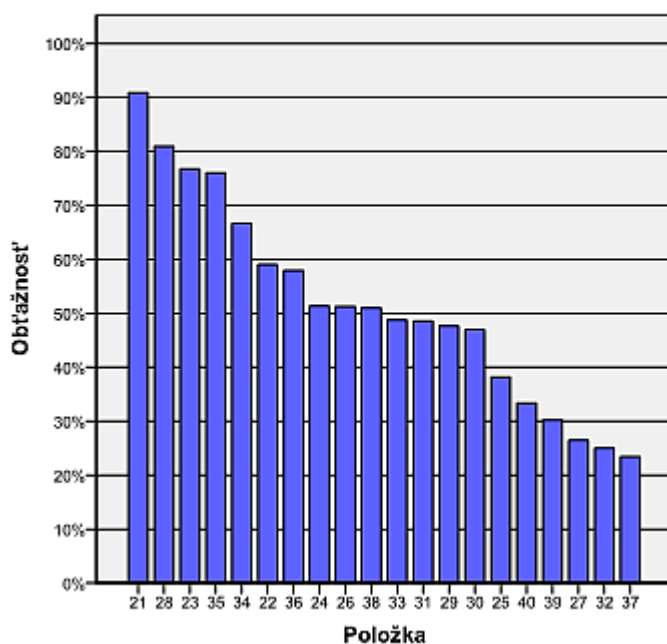
07. Nick likes the place called The Three Kings because it has .
 (A) a huge TV screen (B) nice customers
 (C) a family atmosphere (D) polite waiter

Východiskový text nahrávky:

The Three Kings, which is a traditional pub. It is one of those places where you can go and they make you feel at home. I really like it there.

V časti *Gramatika a lexika* žiakom najmenej problémov spôsobovali položky č. 21 (90,9 %) a 28 (81,0 %), ktoré boli veľmi ľahké, pričom najvyššiu náročnosť sme v tejto časti testu zaznamenali v prípade položky č. 37 (23,4 %), ktorá predstavuje obťažnú položku. Údaje aj k ostatným položkám nájdete v tabuľke č. 17.

Anglický jazyk úroveň B1 2013, forma 6117 - časť gramatika

Obr. 13 Graf obťažnosti položiek – gramatika a lexika, úroveň B1

Z nasledujúcich príkladov je zrejmé, že problematickou bola položka č. 37, ukázalo sa, že žiaci nevedeli do vety doplniť správne vzťažné zámeno. Problematickou bola aj položka 32 – žiaci nedoplnili správne *has* – položka testovala predprítomný čas v kontexte. Lepšie riešenou položkou bola položka č. 21.

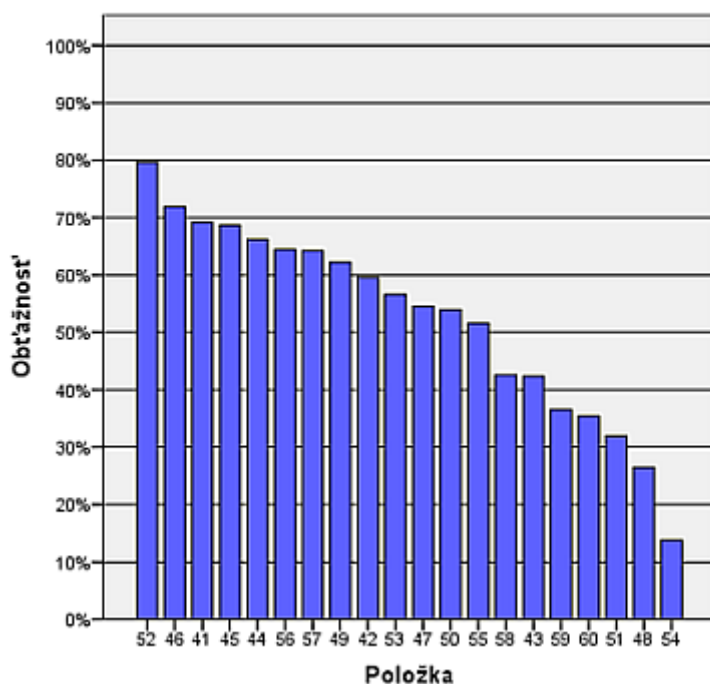
21 North of the historic fishing port of Eden is Perimbula – a popular tourist and retirement town.
 (A) direction (B) destination (C) orientation (D) transportation
 Správna odpoveď: B

37 One good way of learning is in an environment the target language is used.
 Správna odpoveď: where

32 But recent research shown that teenagers are often the most successful language learners.
 Správna odpoveď: has

V časti *Čítanie s porozumením* bola pre žiakov najobťažnejšia položka č. 54 (13,8 %), čiže išlo o veľmi obťažnú položku. Najnižšiu obťažnosť dosiahla položka č. 52 (79,6 %).

Anglický jazyk úroveň B1 2013, forma 6117 - časť čítanie

Obr. 14 Graf obťažnosti položiek – čítanie s porozumením, úroveň B1

Aj napriek tomu, že obe položky boli zaradené do jednej úlohy v teste, jedna mala najlepšiu a druhá najhoršiu priemernú úspešnosť riešenia. V prvom prípade si žiak potreboval spojiť dve informácie – *supported* a *encourage* resp. *hockey* a *music*. V druhom prípade musel pochopiť význam troch za sebou nasledujúcich informácií, aby dospel k správnej odpovedi.

52. *Dzurilla's mother supported his interest in hockey from the start.*

(A) true (B) false Which of the paragraphs (a) – (e) supports your answer?

(c) *His mother tried to encourage him to do something with music but Vladimir preferred to go to soccer and hockey games with his father.*

Správna odpoveď: B – c

54. *In the second half of the 19th century three tin can openers were patented.*
(1 word)

As cans became thinner, it became possible to invent useful can openers. In 1858, Ezra Warner patented the first can opener. The U.S. military used it during the Civil War. In 1866, J. Osterhoudt patented the tin can with a key opener that you can find on sardine cans. The inventor of the familiar household can opener was William Lyman. William Lyman patented a very easy-to-use can opener in 1870 with a wheel that rolls and cuts around the top of a can.

Správna odpoveď: useful

Citlivosť – diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Ak všetkých žiakov rozdelíme podľa vzostupnej úspešnosti do piatich skupín (od 5 do 1), tak rozdiel úspešnosti najlepšej (1) a najslabšej (5) skupiny je hodnota citlivosti položky. Citlivosť menšiu ako 0 % (záporná hodnota) považujeme za kritickú, citlivosť v rozpätí 0 – 20 % považujeme za nedostatočnú a citlivosť nad 30 % charakterizuje vhodnú položku – je teda vyhovujúca. Položky podľa citlivosti rozdeľuje aj nasledujúca tabuľka.

Tab. 14 Rozdelenie položiek podľa citlivosti

Hodnota citlivosti	Miera citlivosti
menej ako 0,0 % záporná hodnota	kritická
0,0 % – 30,0 %	nedostatočná
nad 30,0 %	vyhovujúca

Ako vidno z tabuliek 16 – 18, iba tri položky (č. 8, 10, 21) dosiahli citlivosť nižšiu ako 30 %, čo svedčí o vhodnosti a kvalite daného testu z hľadiska citlivosti či diskriminačnej sily položiek.

Distribúcia úspešnosti a citlivosť sa interpretuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 5 skupín na osi *x*) a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na osi *y*. V prvej pätine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (5) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiaka. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky je percentuálny podiel žiakov, ktorí na položku neuviedli odpoveď, a predstavuje súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek. Za kritickú považujeme hodnotu neriešenosti vyššiu ako 50 %.

Ako vidno z tabuliek 16 – 18, posledné položky testu (položky č. 54 – 60, časť *Čítanie s porozumením*) sa vyznačovali najvyššou neriešenosťou, čo sa dalo predpokladať na základe skutočnosti, že niektorí žiaci sa pre nesprávne rozvrhnutie času nedostanú k riešeniu všetkých položiek, pričom práve posledné položky testu bývajú z tohto hľadiska najviac rizikové. Celkovo však podľa ukazovateľov v tabuľkách 16 - 18 môžeme skonštatovať, že časový limit 100 minút je pre tento typ testu úrovne B1 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu určuje vzťah medzi úspešnosťou položky a úspešnosťou vo zvyšných položkách testu a vypovedá o reliabilite testu, čiže o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je uvedená prostredníctvom koeficientu korelácie *Point Biserial* medzi úspešnosťou vybranej položky a sumou úspešností všetkých ostatných položiek v poslednom stĺpci tabuliek 16 – 18. Hodnoty *P. Bis.* uvádzame v stonásobku skutočnej hodnoty pre lepšiu čitateľnosť. Čím väčšia je kladná hodnota *P. Bis.* položky, tým väčší podiel v teste celkove úspešnejších žiakov a menší podiel menej úspešných žiakov odpovedalo správne na položku. Žiadna z položiek testu nedosiahla zápornú hodnotu, všetky položky vykazujú hodnoty nad 10 a veľká väčšina nad 30, čo možno uviesť ako dôkaz o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie. Rozdelenie položiek podľa *P. Bis.* je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 15 Klasifikácia položiek podľa *P. Bis.*

Hodnota <i>P. Bis.</i>	Rozlišovacia schopnosť položky
záporná hodnota	nerozlišuje dobrých a slabých žiakov
hodnota okolo 0	veľmi slabá rozlišovacia schopnosť
hodnota väčšia ako 30	dobrá rozlišovacia schopnosť

Ďalšie časti tejto kapitoly budeme venovať analýze vybraných položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť a pokúsime sa o interpretáciu daných charakteristík. Rozhodli sme sa vybrať takú vzorku ukážok, na ktorých sa pokúsime vysvetliť zámer autorov a zmýšľanie žiakov pri voľbe správne odpovede.

Tab. 16 Súhrnné charakteristiky položiek – Počúvanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
1	48,3	58,3	,02	,21	,23	,388
2	24,8	53,4	,02	,31	,32	,394
3	43,8	33,6	,02	,56	,58	,215
4	79,4	37,8	,02	,30	,31	,311
5	50,3	57,1	,02	1,36	1,38	,363
6	72,8	46,6	,02	,17	,19	,333
7	82,1	38,5	,02	,42	,44	,320
8	74,2	22,0	,02	,17	,19	,179
9	44,3	36,6	,02	,22	,24	,220
10	50,3	27,6	,02	,45	,46	,139
11	71,4	37,2	,02	,40	,42	,263
12	78,1	43,1	,02	,28	,30	,347
13	68,9	45,0	,02	,27	,29	,300
14	59,9	74,0	,38	,88	1,26	,600
15	56,1	76,3	,42	1,28	1,69	,588
16	57,1	78,9	,43	,96	1,40	,621
17	51,5	79,8	,49	2,10	2,60	,618
18	64,7	66,0	,71	,57	1,28	,541
19	71,7	67,4	,88	,40	1,28	,556
20	69,7	71,7	,88	1,22	2,10	,578

Tab. 17 Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika a lexika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	(Point Biserial
21	90,9	18,4	,01	,11	,12	,185
22	59,0	69,3	,01	,56	,57	,453
23	76,7	41,2	,01	,38	,38	,303
24	51,3	32,6	,01	,45	,46	,182
25	38,2	45,6	,01	,96	,97	,331
26	51,3	53,5	,01	,56	,57	,351
27	26,5	33,3	,01	,93	,93	,250
28	81,0	30,2	,01	,50	,51	,203
29	47,6	39,0	,02	,96	,97	,263
30	47,0	37,1	,02	,41	,42	,220
31	48,6	71,5	1,45	2,22	3,67	,501
32	25,0	51,0	1,85	5,69	7,55	,449
33	48,8	68,7	1,98	8,35	10,32	,494
34	66,7	58,4	2,07	3,55	5,62	,383
35	76,1	42,8	2,33	3,27	5,60	,339
36	57,9	75,9	2,71	7,04	9,75	,519
37	23,4	51,9	3,04	7,58	10,61	,440
38	51,0	75,5	3,62	4,77	8,39	,515
39	30,2	53,7	5,03	2,86	7,89	,425
40	33,4	60,5	5,03	7,45	12,48	,458

Tab. 18 Súhrnné charakteristiky položiek – Čítanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
41	69,1	62,2	,01	,75	,76	,478
42	59,6	80,4	,01	1,26	1,26	,570
43	42,3	72,0	,01	,85	,86	,497
44	66,2	66,9	,01	1,06	1,07	,503
45	68,7	67,1	,01	1,53	1,54	,517
46	71,9	54,7	,01	1,11	1,12	,444
47	54,5	72,2	,01	1,26	1,26	,515
48	26,5	52,2	,07	,58	,65	,390
49	62,2	54,1	,09	,67	,77	,397
50	53,9	60,2	,11	1,45	1,56	,414
51	32,0	60,6	,12	1,89	2,01	,414
52	79,6	38,4	,13	,64	,76	,338
53	56,6	65,3	,17	,42	,59	,441
54	13,8	39,8	4,61	14,75	19,36	,363
55	51,6	69,9	5,84	12,61	18,46	,498
56	64,4	67,0	7,06	9,37	16,42	,503
57	64,2	68,4	8,60	7,54	16,14	,496
58	42,6	82,2	11,44	12,88	24,32	,549
59	36,5	49,1	15,15	4,82	19,97	,342
60	35,4	75,6	15,15	13,30	28,46	,500

Analýza položiek testu EČ MS z AJ úroveň B1, 2013

Pre potreby interpretácie kvality položiek je potrebné rozumieť tabuľke poskytujúcej štatistické hodnoty analýzy položiek testu. Tabuľka v prvom riadku obsahuje možnosti voľby pre konkrétnu položku testu (napr. A01, B01, C01, D01 – sú možnosťami voľby v testovej položke 01 a X01 – predstavuje neriešenie testovej položky 01).

Pri úlohách s výberom odpovede sa vyhodnocuje osobitne každá ponúknutá odpoveď. Uvádza sa *P. Bis.* každej možnosti a percentuálny podiel žiakov, ktorí si vybrali danú možnosť (frekvencia). Tieto údaje sú uvedené aj pre skupinu žiakov, ktorí na úlohu neuviedli odpoveď. Žltou farbou je označený stĺpec (prípadne riadok) so správnou odpoveďou. Položky s výberom odpovede hodnotíme podľa nasledovných kritérií:

1. Podiel žiakov, ktorí si vybrali správnou odpoveď, by mal byť najväčší.
2. Hodnota *P. Bis.* správnej odpovede by mala byť väčšia ako 30. Väčšina v teste celkovo úspešnejších žiakov by si mala vybrať správnou odpoveď. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená červenou farbou.
3. Hodnota *P. Bis.* nesprávnej odpovede (distraktora) by mala byť záporná. Distraktory by si mali vybrať žiaci v teste celkovo menej úspešní. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená hnedou farbou.

Údaje v druhom riadku zoradené pod jednotlivými možnosťami voľby A – D a X uvádzajú hodnotu Point Biserial (*P. Bis.*) predstavujúcu koreláciu medzi položkou a zvyškom testu. Hodnota *P. Bis.* by pri správnej odpovedi nemala byť záporná, mala by to byť hodnota nad 0,30. Dôležité pre kvalitu položky je aj to, aby mali všetky distraktory hodnotu *P. Bis.* zápornú. Ďalšími údajmi je P – podiel žiakov z celkového súboru testovaných žiakov, ktorí si volili danú možnosť, a údaj N – počet žiakov. Správna odpoveď je v tabuľke zreteľne označená.

Niekedy dochádza k situáciám:

- a) že si správnou odpoveď volilo **menej** žiakov ako distraktor (nesprávnu možnosť), ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi aj pri distraktore má správne hodnoty. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že hoci si žiaci volili viac distraktor ako správnou odpoveď, išlo práve o tých žiakov, ktorí boli zaradení do skupín s nižšou priemernou úspešnosťou v teste. Preto sú hodnoty v poriadku.
- b) že si správnou odpoveď volilo **viac** žiakov ako distraktor, ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi má zlú hodnotu – zápornú alebo nízku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že aj napriek tomu, že si viac žiakov volilo správnou odpoveď – išlo o skupinu žiakov, ktorí boli celkovo priemerne menej úspešní v teste.

Tab. 19 Tabuľka položkovej analýzy (položka 01, testu AJB1)

	A01	B01	C01	D01	X01
P. Bis.	-,17	,39	-,08	-,26	-,03
P	,13	,48	,18	,20	,00
N	1683,00	6157,00	2288,00	2589,00	29,00

Pokiaľ sa zameriame na prvú položku v teste B1, na tabuľke vidíme, že správna odpoveď mala byť B. Správnu možnosť si volilo aj najviac žiakov. Záporné hodnoty *P. Bis* sa ukázali vo všetkých distraktoroch. O položke môžeme povedať, že mala vyhovujúce štatistické hodnoty zistené pri analýze distraktorov. Žiaden z distraktorov nemýlil žiakov, nebol pre nich chytákom. V teste celkovo menej úspešní žiaci sa najviac mýlili pri distraktoroch D a C. Priemerná úspešnosť riešenia tejto položky bola 48,3 %.

01. Nick and his wife usually spend their Fridays with their .
 (A) colleagues (B) neighbours
 (C) siblings (D) parents

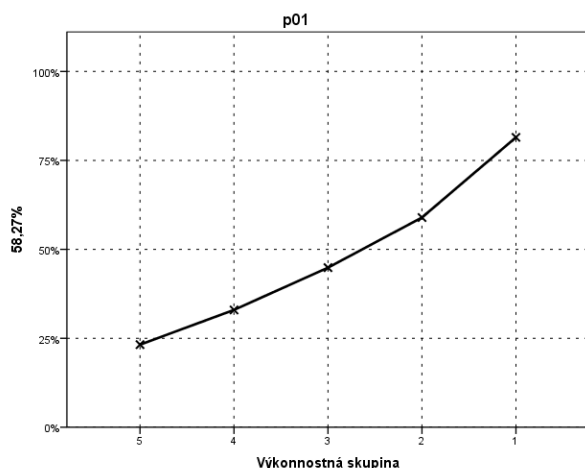
Východiskový text:

For my wife, Chris, and me, the weekend starts at about half past four on a Friday afternoon. We know a couple next door and they come over with their baby, so we have a cup of coffee and a bottle of wine together. We relax and play with the babies for a couple of hours.

Veľmi dôležitým krokom k interpretácii výsledkov a stanoveniu záverov vyplývajúcich z výsledkov testovania je oboznámenie sa s grafom citlivosti položiek testu.

Citlivosť položky sa vypočíta tak, že žiakov na základe ich výsledkov v teste zoradíme do piatich skupín a sledujeme ich priemernú úspešnosť v danej položke. Spodná časť grafu je rozčlenená na 5 hodnôt, ktoré reprezentujú 5 skupín žiakov zoradených podľa priemernej úspešnosti dosiahnutej v teste. Na grafe sa každej skupine žiakov priradí priemerná úspešnosť v danej položke. Preto podľa výslednej krivky v grafe môžeme odhadnúť charakter položky. Keďže zámerom každej položky v NR teste by malo byť to, že bude výkony žiakov rozlišovať, výsledná krivka by mala mať stúpajúcu tendenciu. Naopak, klesajúca tendencia krivky predstavuje stav, keď aj priemerne najúspešnejší žiaci v teste v danej položke dosiahli horšie výsledky ako tí, ktorí boli priemerne v teste najslabší.

Na obrázku 15 vidíme graf citlivosti položky 01. Krivka má stúpajúcu tendenciu a citlivosť až 58,27 %. O takejto položke môžeme vyvodiť záver, že mala veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť.

Obr. 15 Graf citlivosti (položka 01, test AJB1)

1. časť: *Listening* – obsahová analýza položiek

Položka č. 04: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností). Spadala do témy *Kultúra a umenie* a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *An Interview with Nick Frost*. K správne mu riešeniu položky musel žiak rozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke a odlíšiť podstatné a špecifické informácie. Žiak musel poznať výraz „*prefer to go shopping*“ a na základe vypočutého identifikovať, čo tento výraz znamená pre osobu zainteresovanú do rozhovoru v nahrávke.

04. On Saturdays, Nick and Chris prefer to go shopping at the .
 (A) fish market (B) farmers' market
 (C) greengrocer's (D) grocer's

Východiskový text:

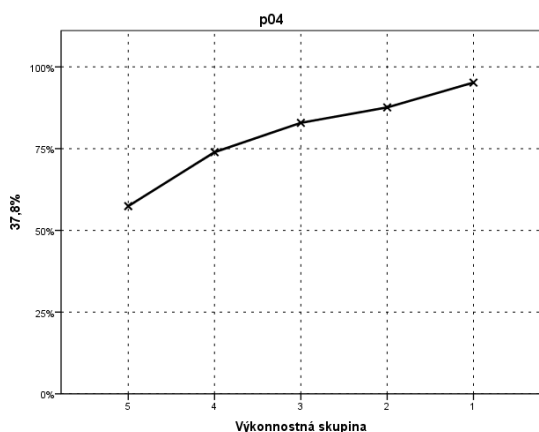
There is a farmers' market close to us, which is very nice. We go there every Saturday and we buy what we are going to prepare that night.

Z ponúkaných možností bola správna možnosť B (*P. Bis.*=0,31) a všetky distraktory boli vhodne zvolené, keďže mali hodnotu *P. Bis.* zápornú. O niečo vyšší počet žiakov, ako pri ostatných nesprávnych možnostiach, si volil distraktor D.

Tab. 20 Tabuľka položkovej analýzy (položka 04, testu AJB1)

	A04	B04	C04	D04	X04
P. Bis.	-,15	,31	-,17	-,17	-,04
P	,05	,79	,07	,08	,00
N	700,00	10124,00	829,00	1055,00	40,00

Priemerná úspešnosť riešenia položky bola 79,4 %, a preto hovoríme o ľahkej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota medzipoložkovej korelácie 37,8 %. Táto úloha má charakter veľmi dobrej položky, ktorá citlivo rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov, a preto hovoríme o veľmi vhodne zvolenej položke do NR testu. Pravdepodobnosť zvládnutia tejto položky bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo „slabším“ žiakom mohol spôsobiť vážne problémy.

Obr. 16 Graf citlivosti (položka 04, test AJB1)

Položka č. 12: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber z 3 možností). Tematicky spadala do viacerých tém: *Kultúra a umenie, Vzory a ideály*, a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do druhej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *The Life Story of a Famous Singer*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke, odlíšiť podstatné informácie od menej podstatných a porozumieť špecifickým informáciám. Žiak musel určiť, či bola východisková veta pravdivá, nepravdivá alebo z nahrávky nevyplývala.

12. Celine's wedding ceremony was attended by 500 guests.
(A) true (B) false (C) not stated

Východiskový text:

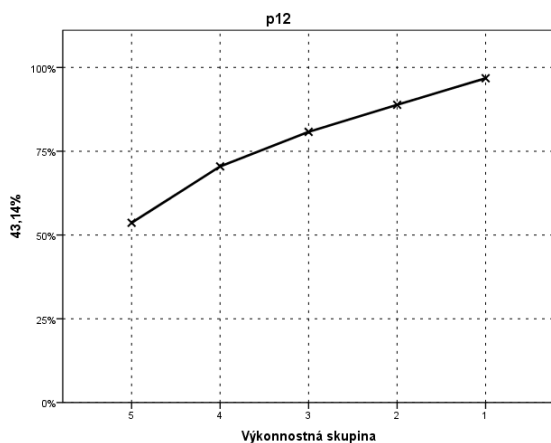
She married him a year later, in 1994. The wedding was broadcast on television across Canada and was very highly rated. Some fans believed it was the best ever celebrity wedding.

Zistilo sa, že lexika obsiahnutá vo východiskovej vete aj v nahrávke nespôsobovala výrazné problémy. Z ponúkaných možností bola správna možnosť C (*P. Bis.*= 0,35), tiež ju volilo najviac žiakov (78 %). Vyskytli sa aj viacerí žiaci, ktorí volili možnosť B.

Tab. 21 Tabuľka položkovej analýzy (položka 12, testu AJB1)

	A12	B12	C12	X12
P. Bis.	-,18	-,28	,35	-,04
P	,04	,17	,78	,00
N	556,00	2196,00	9958,00	38,00

Priemerná úspešnosť riešenia položky bola 78,1 %, a preto hovoríme o ľahkej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 43,14 %. Z obr. 14 je zrejmé, že táto úloha má charakter dobrej položky, ktorá rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov. Túto položku riešili aj žiaci v teste najslabší s priemernou úspešnosťou 50 %.

Obr. 17 Graf citlivosti (položka 12, test AJB1)

Položka č. 19: predstavovala úlohu s krátkou odpoveďou, usporiadanie výrokov podľa toho, v akom poradí odznejú v nahrávke. Tematicky spadala do dvoch tém: *Rodina, Záluby, voľný čas a životný štýl*, a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do tretej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *Why Your Child Should Attend Day Camp*. K správne riešenie položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke, odlíšiť podstatné informácie od menej podstatných a porozumieť hlavnej myšlienke určitej ohraničenej výpovede. K správne riešenie sa žiak dopracoval vtedy, ak vhodne priradil vetu v položke k jednému z návrhov, ktorý odznel v nahrávke.

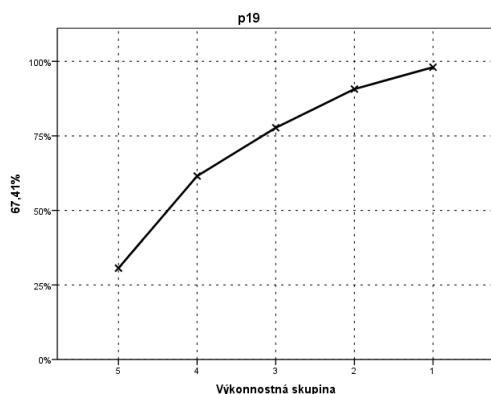
Vzhľadom na frekventovaný výraz „*out of trouble*“ vo východiskovej vete a tiež často používané výrazy „*smoking*“ či „*drinking*“, ktoré odzneli v nahrávke, táto položka nespôsobovala žiakom takmer žiadne problémy a v rámci počúvania s porozumením išlo o dobre riešenú položku.

19. They can keep your child out of trouble.

Východiskový text:

If children stay at home alone without much adult care, something dangerous may happen. When left alone, children may experiment with bad behaviour, such as smoking, or drinking. If you as a parent are worried that free time could lead to disaster, consider a day camp as an alternative.

Priemerná úspešnosť riešenia položky bola 71,7 %, hovoríme preto o ľahkej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje vysoká hodnota citlivosti 67,41 %. Z obr. 18 môžeme vidieť, že táto úloha má charakter vynikajúcej položky, ktorá rozlišuje priemerne úspešných a menej úspešných žiakov, a preto hovoríme o veľmi vhodne zvolenej položke do NR testu. Pravdepodobnosť jej zvládnutia bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo „slabším“ žiakom mohol spôsobovať vážne problémy.

Obr. 18 Graf citlivosti (položka 19, test AJB1)

2. časť: *Language in Use* – obsahová analýza položiek

Položka č. 25: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností) a testovala lexikálno-gramatickú zručnosť. Položka bola v teste zaradená do prvej úlohy v rámci časti gramatika a lexika pod názvom *Spotlight on Australia*. K správne riešeniu položky mohol žiak dospieť na základe uplatnenia receptívneho ovládania gramatických javov a slovnej zásoby. Pre správne riešenie musel žiak pochopiť význam vety zakomponovanej do kontextu a následne vybrať správnu odpoveď z ponúkaných možností.

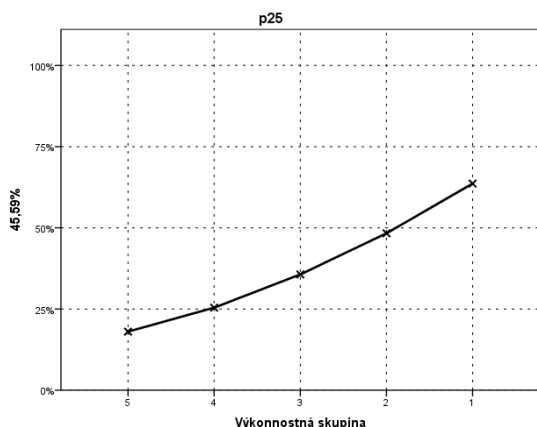
25. Ferries from Circular Quay in Sydney frequently passengers to Manly.
 (A) carry (B) drive (C) arrive (D) fetch

Z ponúkaných možností, bola správna možnosť A ($P. Bis. = 0,33$), avšak distraktor D dosiahol tiež kladnú hodnotu ($P. Bis. = 0,01$), čo znamená, že aj žiaci v teste priemerne úspešnejší si volili túto nesprávnu možnosť (pozri: Tab. 22). Pomerne veľký počet žiakov si volilo aj distraktor C či B. Náročnosť preukázanú v tejto položke odôvodňujeme skutočnosťou, že žiaci pravdepodobne nemali dostatočnú lexikálnu vybavenosť.

Tab. 22 Tabuľka položkovej analýzy (položka 25, testu AJB1)

	A25	B25	C25	D25	X25
P. Bis.	,33	-,15	-,23	,01	-,04
P	,38	,23	,27	,11	,01
N	4871,00	2979,00	3384,00	1389,00	124,00

Štatistické parametre položky indikujú priemernú úspešnosť riešenia 38,2 %. Dosiahnutá citlivosť 45,59 je zo štatistického hľadiska vyhovujúca, vidíme ju aj graficky znázornenú na obr. 19. Skupina žiakov priemerne najmenej úspešných ju riešila pod 25 % a žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju zvládli priemerne na 50 %.

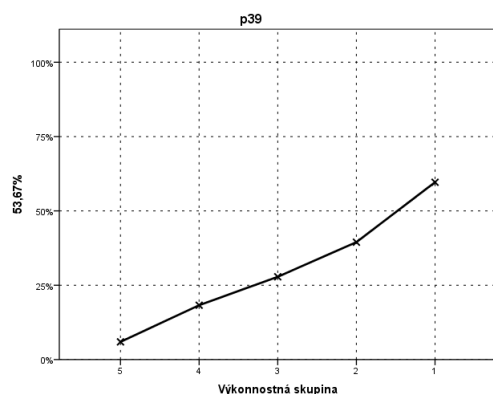

Obr. 19 Graf citlivosti (položka 25, test AJB1)

Položka č. 39: predstavovala doplňovacia úloha s krátkou odpoveďou a testovala lexikálno-gramatickú zručnosť. Položka bola v teste zaradená do druhej úlohy v rámci časti gramatika a lexika pod názvom *How Young Children Learn Languages*. K správne riešeniu položky musel žiak uplatniť produktívne ovládanie gramatických javov a slovnej zásoby. Položka vychádzala z východiskovej vety zakomponovanej do kontextu. V porovnaní s predchádzajúcim príkladom neponúkala výber možností, žiak sám produkoval odpoveď. Správnou odpoveďou boli výrazy *have* alebo *'ve*.

39. However, many people learnt to speak and read English very well although they have (40: správna odpoveď – not/ never) been to an English-speaking country.

Štatistické parametre položky v ukážke indikujú obťažnosť 30,2 %, ide teda o obťažnú položku. Aj napriek vysokej obťažnosti má položka svoje opodstatnenie v zaradení do testu, pretože má dobrú rozlišovaciu schopnosť. Dosiahnutá citlivosť 53,67 je zo štatistického hľadiska vynikajúca. Citlivosť vidíme graficky znázornenú na obr. 20. Žiaci najslabšej výkonnostnej skupiny ju riešili priemerne na veľmi nízke percentá, žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju zvládli priemerne na 50 %.

Obr. 20 Graf citlivosti (položka 39, test AJB1)

Úspešnosť v tejto položke teda pomerne výrazne odlišuje lepších žiakov od menej úspešných, z čoho možno vyvodzovať, že žiakom s aktívnym používaním jazyka sa doplnenie *has* k vytvoreniu správneho gramatického tvaru predprítomného času bude vyslovene žiadať, zatiaľ čo menej suverénni používatelia jazyka túto úlohu správne nevyriešia. V tejto položke, ako aj vo viacerých položkách s krátkou odpoveďou, sa preukázala vyššia neriešenosť (3,67 – 12,48 %). Žiaci majú vo všeobecnosti väčší problém uplatniť produktívne použitie jazyka.

3. časť: *Reading* – obsahová analýza položiek

Položka č. 44: predstavovala úlohu s krátkou odpoveďou zameranú na priradovanie. Tematicky spadala do témy: *Rodina, Vzťahy medzi ľuďmi* a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *Alison's Story*. K správne mu riešeniu položky musel žiak porozumieť podstatným a špecifickým informáciám pri vnímaní a chápaní logickej štruktúry textu s využitím lexikálnych i gramatických poznatkov. Žiak pracoval s textom, v ktorom boli na určitých miestach vynechané vety s informáciou viažucou sa na prechádzajúcu alebo nasledujúcu časť textu. Aj napriek relatívne prijateľným výsledkom v časti čítanie s porozumením majú žiaci stále isté problémy práve v práci s logickou štruktúrou textu. Nie vždy vedia určiť kohézne a koherentné prvky textu, ktoré im pri riešení takýchto úloh pomáhajú, a často nemajú dostatočnú gramatickú a lexikálnu výbavu na to, aby text vnímali aj s jeho logickými prepojeniami. Uvedený príklad riešili žiaci pomerne dobre. Vychádzame z presvedčenia, že lexika, ako aj logický sled udalostí v texte boli jednoduchšieho charakteru, preto sa táto skutočnosť prejavila aj na vyššej úspešnosti.

44. *I entered, nervously. Would they like me? It was like a first date, but with three times the pressure! I must say that I fell in love with Kaylie and Tiffany the minute I saw them.*

Možnosti voľby:

- (A) They had the same smile as their dad.*
- (B) The girls wanted their dad to play with them.*
- (C) He told me that he was a single dad.*
- (D) I'll never forget the sound of his voice.*
- (E) I was asking myself what the girls would think.***
- (F) We were slowly growing together as a family.*
- (G) He said that both his girls would be there too.*
- (H) They loved having somebody they could play hairdressers with.*
- (I) Somehow we'd never met.*
- (J) The barbecue didn't go well.*

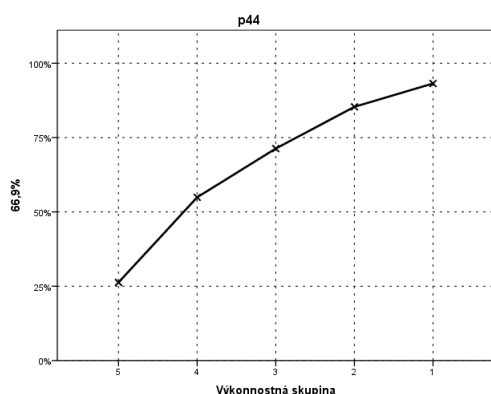
Z ponúkaných možností A – J bola správna možnosť E (*P. Bis.* = 0,50), tiež ju volilo najviac žiakov (pozri tabuľka 23). O vhodnosti autormi zvolených formulácií možností A – J svedčí pomerne vysoká hodnota medzipoložkovej korelácie pri správnej možnosti E a tiež aj objektívny dôkaz o zápornej hodnote preukázanej u všetkých ostatných distraktorov. Pravdepodobnosť zvládnutia tejto položky bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo „slabším“ žiakom mohol spôsobovať oveľa väčšie problémy.

Tab. 23 Tabuľka položkovej analýzy (položka 44, testu AJB1)

	A44	B44	C44	D44	E44	F44	G44	H44	I44	J44	X44
P.Bis.	-,17	-,11	-,17	-,15	,50	-,16	-,12	-,13	-,17	-,06	-,09
P	,03	,02	,02	,05	,66	,03	,09	,02	,04	,02	,01
N	418	289	304	699	8439	392	1127	217	456	258	136

Pokiaľ chceme preskúmať postupy študentov pri voľbe jednotlivých možností pri práci s textom, musíme si uviesť preferenciu najčastejšie volených distraktorov. Vyberieme si preto tie možnosti, v ktorých sa žiaci najviac mýlili. Správne mal žiak uviesť možnosť E. Vyššiu preferenciu voľby mal distraktor G.

Obťažnosť bola 66,2 %, hovoríme preto o ľahkej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 66,9 %. Z obr. 21 je zrejmé, že táto položka má charakter dobrej položky, ktorá rozlišuje žiakov priemerne úspešnejších v teste od žiakov menej úspešnejšej výkonnostnej skupiny v teste B1.

Obr. 21 Graf citlivosti (položka 44, test AJB1)

Položka č. 51: predstavovala úlohu s výberom odpovede (výber z 3 možností) zameranú na hľadanie špecifickej informácie v štruktúre textu. Tematicky spadala do tém: *Šport, Vzory a ideály* a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do druhej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *Vladimir Dzurilla – A Short Biography*. K správne riešeniu položky musel žiak vyhľadať podstatné alebo špecifické informácie v štruktúre textu zadané prostredníctvom výrokov pod textom, porozumieť im a určiť, či sú pravdivé alebo nepravdivé, tiež zdôvodniť svoju odpoveď určením odseku obsahujúceho danú informáciu. V tomto type úlohy na čítanie s porozumením žiaci obyčajne dosahujú najlepšie výsledky. Vyhľadávanie špecifických informácií v texte je pravdepodobne zručnosť, ktorú pravidelne trénujú v rámci hodín anglického jazyka v školách, a tiež existuje veľa učebníc a podporných materiálov, ktoré prezentujú práve tento alebo veľmi podobný typ

cvičenia. Teraz si uvedieme vybranú položku. Kľúčom k správne riešeniu je poznať výrazy *original job*, *hockey player* a vedieť ich priradiť k informácii v štruktúre textu *repaired refrigerators*.

51 *Dzurilla's original job was not as a professional ice hockey player.*
(A) true (B) false Which of the paragraphs (a) – (e) supports your answer?

Východiskový text:

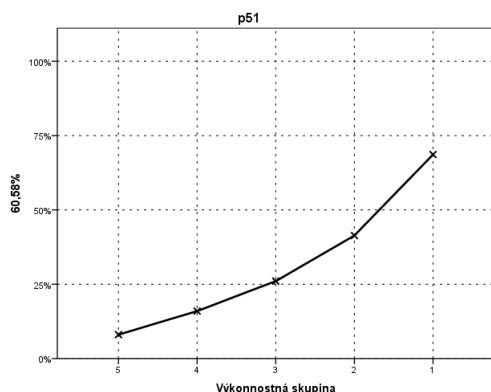
A 34-year-old man from Bratislava named Vladimir Dzurilla, who normally repaired refrigerators became the hero of the night.

Úlohou bolo označiť jednu z možností A alebo B a zadať číslo odseku a – e, ktorý dokladoval tvrdenie žiaka. Z ponúkaných možností bola správna možnosť AA, tiež ju volilo najviac žiakov (pozri Tab. 24).

Tab. 24 Tabuľka položkovej analýzy (položka 51, testu AJB1)

AA	AB	AC	AD	AE	BA	BB	BC	BD	BE	XY	Spolu
32,0%	4,2%	8,0%	4,0%	4,0%	6,3%	7,5%	16,5%	7,3%	5,0%	5,3%	100,0%

Obťažnosť položky bola 32 %, hovoríme preto o obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 60,58 %. Na obr. 22 je vidieť, že táto úloha má charakter dobrej položky, ktorá rozlišuje žiakov priemerne úspešnejších v teste od žiakov menej úspešnejšej výkonnostnej skupiny v teste. Neriešenosť tejto položky bola 2,01 %.

Obr. 22 Graf citlivosti (položka 51, test AJB1)

Položka č. 59: predstavovala doplňovaciu úlohu s krátkou odpoveďou zameranú na pochopenie špecifických informácií textu a hlavnej myšlienky. Tematicky spadala do témy *Vedecko-technický rozvoj* a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do tretej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *The History of the Tin Can*. K správne riešeniu položky musel žiak doplniť chýbajúce slovo alebo slovák do zadaných viet, opierajúc sa o výpovednú hodnotu textu. Za týmto účelom musel žiak

vyhľadať podstatné alebo špecifické informácie v texte a v správnom tvare ich do viet pod textom doplniť. V tomto type cvičení na čítanie s porozumením žiaci obyčajne dosahujú horšie výsledky, pretože je potrebná produkcia odpovede, nielen receptívne uplatnenie jazykových vedomostí. Vo väčšine prípadov sú žiaci schopní informáciu lokalizovať, avšak na úrovni B1 nevedia zručne pracovať s lexikou a na základe štruktúry vety nevedia odhadnúť, aký slovný druh nasleduje. Nižšie uvádzame príklad, položku 60, ktorá žiakom išla horšie, napriek skutočnosti, že informácia bola veľmi jednoduchá.

60. It took Appert to come to a successful solution. (2 words)

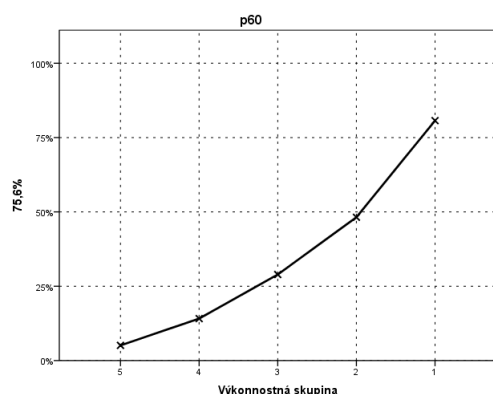
Východiskový text:

Appert spent 15 years researching before he finally developed a special glass container as the solution

Správna odpoveď:

15 years/ fifteen years

Obťažnosť položky bola 35,4 %, hovoríme preto o obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 75,6 %. Na obr. 23 je vidieť, že ide o položku, ktorá dobre rozlišuje priemerne úspešnejších od priemerne menej úspešných žiakov v teste. Neriešenosť tejto položky dosiahla 28,46 %. Dôvodom vysokej neriešivosti môže byť aj skutočnosť, že táto položka sa nachádza v poslednej sekcii poslednej časti celého testu, čiže žiaci, ktorí si nerovnomerne rozdelili čas na prácu na jednotlivých častiach testu, sa k riešeniu danej položky nemuseli ani dostať. Z tohto dôvodu odporúčame pri príprave na maturitné skúšky zdôrazniť žiakom aj význam správnej techniky písania testu berúcej do úvahy časový limit, aby sa im nestávalo, že zbytočné zdržiavanie sa pri niektorých problematických položkách im zaberie príliš veľa času.

Obr. 23 Graf citlivosti (položka 60, test AJB1)

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Údaje o PFIČ EČ MS z anglického jazyka úroveň B1 sme dostali od 25 349 žiakov z 504 škôl. Iba 12 žiakov bolo z gymnázií, preto sa vo vyhodnotení PFIČ opierame iba o výsledky žiakov SOŠ a konzervatórií.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štruktúrovaným zadaním, ktorá tematicky vychádzala z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B1*. Cieľom PFIČ MS bolo preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka pričom pozornosť sa sústreďí na používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia a štylizácia, formálne členenie písomného prejavu, pravopis. Časová dotácia na vypracovanie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať opis knihy v rozsahu 160 až 180 slov na tému *Moja obľúbená kniha*, pričom mali rozpracovať nižšie uvedené body. PFIČ z AJ úroveň B1 bola zadaná v nasledovnom znení:

Téma: My Favourite Book

Write a description of a book you like very much (160 – 180 words). Include:

- the title and the writer;
- the reasons for your choice;
- a short description of the plot;
- the characters you admire in the book;
- why you would recommend it to your best friend.

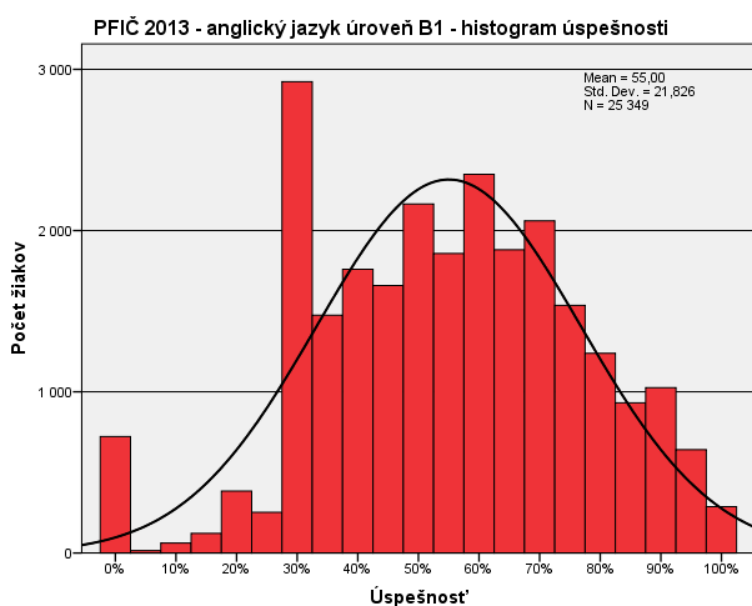
Práce žiakov hodnotili v školách interní učitelia, ktorí mali v aprobácii anglický jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ MS z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu mali posúdiť dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená väčšia objektivita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov.

Priemerná úspešnosť žiakov v PFIČ MS dosiahla 55,0 %. Takéto percento priemernej úspešnosti v PFIČ MS do veľkej miery korešponduje s výsledkom žiakov v EČ MS 55,3 %.

Zároveň však platí, že na základe výsledku žiaka v EČ MS nie je možné dobre predikovať výsledok v PFIČ MS. Dôvodom môže byť jednak skutočnosť, že ide o odlišný typ úloh, ktoré

sledujú iné stránky jazykovej kompetencie žiaka. Pri hodnotení PFIČ nie je možné zaručiť úplnú objektivnosť hodnotenia, keďže hodnotenie je plne v kompetencii danej školy a jednotliví hodnotitelia môžu pri hodnotení udeľovať rôzne počty bodov, a to i napriek centrálne vypracovaným pokynom a kritériám na hodnotenie PFIČ.

Žiaci dosiahli najvyššiu priemernú úspešnosť v kritériách obsah textu (59,4 %) a členenie a stavba textu (58,8 %), to znamená, že zvládli štruktúrovaný prejav po obsahovo-kompozičnej stránke tak, aby bol formulovaný jasne a zrozumiteľne. Nižšiu priemernú úspešnosť dosiahli v kritériu slovná zásoba (52,9 %). Najnižšiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci v kritériu gramatika (48,9 %). V nasledujúcom grafe uvádzame výsledky žiakov v PFIČ MS.

Obr. 24 Výsledný histogram úspešnosti PFIČ

V tabuľke 25 uvádzame priemernú úspešnosť žiakov vo všetkých oblastiach (obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba).

Tab. 25 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ

obsah textu	členenie a stavba textu	gramatika	slovná zásoba	celková
59,4	58,8	48,9	52,9	55,0

V predchádzajúcich obdobiach dosahovali žiaci gymnázií vyššiu priemernú úspešnosť vo všetkých častiach ako žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií. Vzhľadom na legislatívnu zmenu, podľa ktorej žiaci gymnázií z povinného cudzieho jazyka maturovali na úrovni B2 a žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň mohli vybrať, výsledky žiakov gymnázií a žiakov SOŠ a konzervatórií nie je možné porovnať.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých častiach PFIČ odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov, keďže oblasť *gramatiky* je práve tou oblasťou, v ktorej žiaci stratili najvyšší počet bodov. Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v oblastiach *členenie a stavba textu* a *obsah textu*, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým častiam štruktúrovaného zadania PFIČ, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie.

Pre MS 2013 nadobudla platnosť legislatívna zmena, podľa ktorej žiak, ktorý nebol úspešný ani v EČ, ani v PFIČ MS, môže vykonať ÚFIČ v riadnom termíne, ale v nasledujúcom školskom roku bude musieť opakovať jednu alebo obe písomné časti MS (podľa výsledku ÚFIČ). Vzhľadom na tieto skutočnosti považujeme za potrebné uviesť aj počet žiakov, ktorí boli neúspešní v oboch častiach (EČ a PFIČ) maturitnej skúšky.

Z anglického jazyka, úroveň B1 v EČ MS neuspelo 3 849 žiakov, čo predstavuje 15,1 % z celkového počtu 25 491 žiakov, z PFIČ MS úrovne B1 neuspelo 1 558 žiakov. Splnenie podmienok úspešného zvládnutia oboch častí MS (EČ MS ani PFIČ MS) nedosiahlo 702 žiakov. Podrobné údaje o výsledkoch v oboch častiach (EČ aj PFIČ MS) nájdete v tabuľke 26.

Tab. 26 Úspešnosť žiakov – prepojenie úspešnosti v EČ MS a PFIČ MS, úroveň B1

Počet žiakov EČ MS	N žiakov úspešnosť ≤ 33 %	%	Počet žiakov PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 25 %	%	Počet žiakov EČ a PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 33 % a 25 %	%
25 491	3 849	15,1	25 349	1 558	6,15	25 290	702	2,78

Záver a odporúčania do praxe

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z anglického jazyka úroveň B1 sa môžeme pozeráť z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test úrovne B1 riešilo 25 491 maturantov z 504 škôl, pričom počty v jednotlivých krajoch boli v súlade s veľkosťou kraja. Vzhľadom na zmenu legislatívy majoritnú skupinu tvorili žiaci stredných odborných škôl. Podiel chlapcov a dievčat bol približne rovnaký.

Úspešnosť žiakov vo všetkých krajoch bola porovnateľná s národným priemerom. Ukázalo sa však, že na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie sa odlišovali výsledky žiakov najúspešnejšieho Nitrianskeho kraja a najmenej úspešného Banskobystrického kraja.

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 55,3 %. Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

V porovnaní podľa pohlavia, dievčatá a chlapci dosiahli rovnaké priemerné výkony. Výsledky chlapcov a dievčat sú porovnateľné s národným priemerom, hodnoty vecnej signifikancie nie sú významné. Celkovo bol teda test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z anglického jazyka, medzi jednotlivými výkonnostnými skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých výsledkoch na úrovni veľmi miernej až silnej vecnej signifikancie. Od národného priemeru sa odlišovali najmä výsledky jednotkárov a dvojkárov, a to na úrovni strednej až silnej vecnej signifikancie. Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej, resp. silnej vecnej signifikancie.

Základné charakteristiky testu úrovne B1 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Reliabilita testu bola vysoká a aj ďalšie parametre testu svedčia o jeho uspokojivej rozlišovacej sile.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z anglického jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Na základe hore uvedeného nás čaká v širšej odbornej pedagogickej komunite poskytnúť vhodné odporúčania do praxe, ktoré pomôžu k zlepšeniu informovanosti o vývoji MS z anglického jazyka a perspektívach jej smerovania.

Výučba anglického jazyka a spôsob preverovania vedomostí žiakov stredných škôl prostredníctvom maturitných testov by mali byť činnosti, ktoré idú ruka v ruku. V priebehu niekoľkých rokov sa podarilo zaviesť nový model maturitnej skúšky, ktorý otvára možnosti

naďalej zjednocovať úroveň a spôsob preverovania a objektívneho hodnotenia vedomostí na výstupe zo strednej školy s inými krajinami EÚ. Je preto kľúčové, aby učitelia, ale aj žiaci, vnímali tieto zmeny pozitívne. Dôležitým krokom k pochopeniu koncepcie a zámeru externe zadávanej maturitnej skúšky zo strany verejnosti je neustála interakcia s výsledkami z MS a sledovanie nových trendov, ktoré sa do testovania zavádzajú.

Pokladáme preto za dôležité stanoviť viaceré odporúčania učiteľom anglického jazyka:

- Priebežne kontrolovať aktualizácie zverejnené na stránkach Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (www.nucem.sk), a mať tak prehľad nielen o možných zmenách v špecifikáciách testov, ale využívať aj možnosť analyzovania zverejnených správ o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka.
- Sledovať stránku Štátneho pedagogického ústavu v súvislosti s metodickými a koncepcnými zmenami maturitnej skúšky, byť oboznámený s cieľovými požiadavkami, ktoré sú východiskom k tvorbe testov z cudzích jazykov.
- Mať preštudovaný Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (SERR) a pri hodnotení v rámci triedy používať deskriptory na hodnotenie jazykových zručností uvedené v tomto dokumente.
- Pri výučbe anglického jazyka a príprave budúcich maturantov sa snažiť o posilnenie problematických oblastí špecifikovaných v správach o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka a intenzívne viesť žiakov k čítaniu s porozumením.
- Snažiť sa používať také metódy testovania, ktoré žiakov trénujú a pripravujú na spôsob komunikatívneho testovania, presadzovaný pri tvorbe maturitných testov z cudzích jazykov.

Literatúra

1. Bérešová, J. – Dudák, M. – Juščáková, Z.: Správa o výsledkoch externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2009.
2. Bérešová, J. – Gondová, D.: Hodnotenie a interpretácia výsledkov testu externej časti maturitnej skúšky v šk. roku 2007/2008 anglický jazyk úroveň A, B a C. NÚCEM: Bratislava 2008.
3. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam: Bratislava 1999.
4. Butaš, J. et.al.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2011.
5. Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment. Oxford: Oxford University Press 2001.
6. Dudák, M. – Kurajová Stopková, J.: Správa o výsledkoch externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2010.
7. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Portál: Praha 2004.
8. Juščáková, Z. – Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ : Bratislava 2007.
9. Kolektiv: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum: Praha 2001.
10. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 1996.
11. Maturita dnes a zajtra. Informačný bulletin pre všetkých záujemcov o inováciu maturitnej skúšky. ŠPÚ: Bratislava.
12. Ringlerová, V.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z anglického jazyka, úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2013.
13. Ritomský, A. – Zelmanová, O. – Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2002.
14. Ritomský, A. – Zelmanová, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2003.
15. Rosa, V.: Metodika tvorby didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 2007.
16. Sklenárová, I. – Zelmanová, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2005.
17. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1999.

18. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
19. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B1 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2012/2013. NÚCEM: Bratislava 2012.
20. Teorie a metodika. URL: http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/index.asp (15.06.2006)
21. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Metodické centrum: Bratislava 1998.
22. Urbanová, M. – Juščáková, Z.: Správa o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2011.
23. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus: Hradec Králové 1993.